

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את שמחתך פרק כא

התעלות מכה עם זר

הפחד מהבדידות

מה מקשה על האדם שאין לו שמחה. כיוון שלי יש דעת לעצמי, ודעתי לא משתווה לאף אחד, אז בעומק תמיד אני נמצא לבד. אז תמיד האדם נמצא בעצבות. זו נקודה מאוד עמוקה בנפש שמביאה את האדם לעצבות.

רוב בני אדם, איך מתמודדים עם זה, הם פשוט מנסים לחשוב מה שאחרים חושבים. כולם עושים מה שפלוני הם יעשו אחריהם, אחרים עושים כך הם גם יעשו. האדם מוֹ-שפע מסביבותיו כדברי הרמב"ם (הלכות דעות ו, א), מה העומק של זה, הוא מפחד להיות אחד היה אברהם (יחזקאל לג, כד). כי אם הוא יהיה אחד היה אברהם בדעתו, אז הוא יהיה לבד. ואם הוא יהיה לבד, נאמר בו (איכה ג, כח) ישב בדד וידום שזה נאמר באבילות שהיא הפך השמחה. לכן האדם לא מעז לעמוד על דעתו שלו.

ניתן את הדוגמא הברורה: אדם משעה שהוא נולד, אז הוא נולד ב"ה ברקע של שור מרי תורה ומצוות, אז הוא נהייה בן חמש, בן שש, אז הוא מבין שהוא לא שייך לאנשים שנמצאים בחוץ. הוא קצת גודל, הוא מבין שיש רקעים בתוך המערכות שבתוכם הוא נמצא, אז הוא מתחיל להיבדל מפה, כמוֹ-בן כל הבידולים האלה, הם לא תמיד נכרֹ-נים כלל, אבל באיזה שהוא שלב מסוים הוא חייב למצוא לעצמו שמחה, אז הוא משייך את עצמו לאיזה שהיא קבוצה, השייך הזה נותן לו הרגשה שאני והם חדא מחתא, ואז יש לו קיום. כל מה שלא יעבור, אז הוא ליטאי, הוא חסיד, אז הוא שייך לחוג פלוני, או לחוג אלמוני. הוא משייך את עצמו לאיזה שהוא

שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד ליקווד תשע"ב

תקיף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם, זה לא מעלה שיש לו ריבוי כוחות בלבד, אלא המעלה שיש לו את כל הכוחות כולם. בעל הכוחות כולם שכל הכוחות כולם נמצאים במקום אחד. השתא בבריאה זה בבחינת של "ה' אלוקינו", אנחנו מכירים שכל הכוחות כולם אנחנו יכולים לקבל אותם מהבורא יתברך שמו. לעתיד לבוא "ה' אחד" כדברי חז"ל ודברי רש"י שזה יתגלה גם אצל האומות "והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", זה מתגלה באופן שהכוחות כולם יתגלו רק במקום אחד ולא יוכלו לקבל שום כח ממקום אחר.

צורת המבנה של הכנסת ישראל ג' אבות אברהם יצחק ויעקב, י"ב שבטים בני יעקב אבינו, שבעים נפש ירדו אבותינו למצרים ומכאן ואילך מגיע המהלך שנקרא שישים ריבוא. זה סדר המהלך של כנסת ישראל. ג' אבות מראשית הדבר, י"ב שבטים אצל יעקב הם יורדים למצרים, בין זה לבין זה אין מנין נוסף, הגילוי הנוסף הוא ביציאתם ממצרים, מתן תורה, שישים ריבוא. זה תפיסת הקומה של הכנסת ישראל.

התפיסת הקומה הזו של הכנסת ישראל היא מתחילה באחד ומסתיימת באחד. היא מתחילה באברהם שעליו אומרים חז"ל "אחד היה אברהם, אברהם העברי כל העולם כולו מעבר אחד ואברהם העברי מעבר השני", הוא התחיל מ"אחד היה אברהם". לאחר מכן זה מתחלק לשלושה, זה לא אחד היה אברהם, יש את יצחק ויש את יעקב, זה כבר לא אחד. מתחילה אברהם היה בעבר אחד וכולם בעבר השני. כשאברהם הוליד את יצחק זה כבר לא אברהם מעבר אחד וכולם מעבר השני, יש שניים מהעבר השני, אברהם ויצחק. לאחר מכן י"ב שבטים, לאחר מכן שישים ריבוא, זה מתחלק ומתחלק. זה החילוק המוחלט שיש בכנסת ישראל שישים ריבוא. אבל כשהם מגיעים לחילוק המוחלט של שישים ריבוא מה נקודת ההתגלות, "ויוחן ישראל כנגד ההר, כאיש אחד בלב אחד". זה התחיל מ"אחד היה אברהם" וחוזר בחזרה ל"ויוחן ישראל כנגד ההר, כאיש אחד בלב אחד". זה מתחיל מנקודה של אחד ומגיע לנקודה של שלימות של אחד.

בנפש האדם בלשון פשוטה, כל אדם ואדם יש לו ריבוי של כוחות, ודברי הגר"א שהזכרנו שבעים כוחות נפש, אבל השבעים כוחות נפש הללו הם שבעים שיש להם שורשים ויש להם ענפים. יש לאדם שמחה יש לאדם עצבות, יש לאדם זריזות ויש לאדם כח של שמחה וכוחות רבים כמו שמונה אותם הגר"א, שבעים כוחות. השבעים כוחות הללו אפשר שהאדם ישתמש בהם כמו גוי ואפשר הוא משתמש בהם כמו יהודי. מהי ההשתמשות בהם כמו גוי ומהי ההשתמשות כמו יהודי. אם כל כח וכוח עומד לעצמו, זה שבעים כוחות ששייכים לגוי. אם האדם מקבץ את כל הכוחות כולם לכוח אחד "בעל הכוחות כולם", זה כוח שנקרא של יהודי. אין

שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד ליקווד תשע"ב

שבת קודש לעולם אז שם הוי"ה יכול לחול. מדוע, ששת ימים האדם יכול לגלות אצל עצמו כוחות, הוא יכול לגלות אותם באופן רח"ל של אלוהים אחרים שזה שבעים כוחות נפזרים שכל כח וכוח עומד לעצמו והוא יכול לגלות שזה בעל הכוחות כולם שיש שורש אחד לכל הכוחות כולם. אבל זה עדיין גילוי של שם אלוקים, זה "בראשית ברא אלוקים" כל ששת ימי המעשה חל רק שם אלוקים בבריאה, כשהשלים מלאכתו "ביום עשות אלוקים ארץ ושמיים", כשהושלם מלאכת ארץ ושמיים שזה בשבת קודש אז נאמר ה' אלוקים, אז חל שם הוי"ה. בשעה שמגיע שבת קודש אז הפעולה נפסקת, הל"ט מלאכות נאסרות אז כוח הפעולה הכוחות מושקטים ומה מתגלה מעבר לזה, אז מתגלה ההוי"ה. יש את ההוי"ה של הבורא יתברך שמו ויש את ההוי"ה של הנבראים.

יש את ה' אלוקים של הקב"ה שהוא תקיף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם ויש את שבעים כוחות הנפש של האדם. שבעים כוחות הנפש של האדם הם כלים לשם אלוקים, ההוי"ה של האדם הוא כלי לשם הוי"ה ברוך הוא. מעבר לכוחות של האדם שגם הם חכמה גדולה יש נקודה פנימית שהיא עצם ההוי"ה של האדם. תלמיד חכם נקרא שבת בלשון חז"ל, מדוע, מחמת שהתלמיד חכם מעבר לכוחות שלו והוא הגיע למקום שהוא עצם האני. "באה שבת באה מנוחה לעולם", מי שבוקע מעבר לכוחות הנפש ומגיע לעצם האני כאן תחילת המנוחה. המנוחה השלימה היא בבורא יתברך שמו.

"שמע ישראל ה' אלוקינו ה'", מהו "ה' אלוקינו", אלוקינו זה כוחות, הוי"ה זה גילוי של עצם המציאות למעלה מכוחות. כל זמן שהאדם לא מקבץ את כל הכוחות כולם לכוח אחד שתהיה כל פנייתו לבורא ית"ש הוא בוודאי לא ידע מה זה הוי"ה הוא לא נמצא באלוקינו, הוא נמצא באלוהים אחרים. אבל כאשר הוא מקבץ את כל חלקי הנפש לכוח אחד, אז הוא מגלה את ה' אלוקינו בנפש, ואז יש לו עבודה לגלות את ה"ה' אלוקינו". "ה' אלוקינו" מגלה בנפש את עצם ההוי"ה.

צריך להבין שהבריאה בנויה באופן של מעמקים בפנים מהמעמקים, מי שלא מחפש את המעמקים של הבריאה הוא יכול ללמוד תורה ולקיים מצוות אבל הוא לא נוגע במעמקי הבריאה. הבריאה בנויה באופן של ריבוי כוחות, היא בנויה באופן של קיבוץ כוחות לכוח אחד, והיא בנויה באופן של מעמקים פנימיים של גילוי הוויית של נבראים והוויית הבורא שהיא למעלה מהכוחות. שם מקום העונג שמה מקום החיבור ושם נקודת השלימות של הבריאה כולה.

הקב"ה יתן בעזר ה' שנזכה כולנו לקבץ את חלקי נפשו לכוח אחד ולגעת בהוויית הבריאה שיתגלה במהרה בימינו ה' ושמו אחד.

■ נמשיך בשבוע הבא עם נושא חדש!

אדם שאין לו התחלקות בכוחות, אבל אם את כל הכוחות הם מקבוצים לנקודה אחת שתהיה כל פנייתו לבורא יתברך שמו, הוא מפנה את כל הכוחות כולם לנקודה אחת בלבד, כאשר הוא מפנה את כל הכוחות כולם לנקודה אחת בלבד, זה נקרא "ה' אלוקינו". כלומר כל הכוחות כולם שלו מופנים רק לנקודה אחת. עומק עבודת הנפש אצל האדם היא להפנות את כל חלקי הנפש את כל הכוחות כולם לנקודה אחת בלבד. זה "ה' אלוקינו". הכוח הזה יכולים לעשות היום רק ישראל, לעתיד "ה' אחד" לכל העולם כולו.

אבל יש בזה נקודת עומק, כאשר האדם מפנה את כל הכוחות כולם לנקודה אחת, אז לכאורה מאי נפק"מ, עד השתא היה לו שבעים כוחות נפרדים ועכשיו יש לו שבעים כוחות שמופנים לנקודה אחת, אבל לכאורה זה אותם שבעים כוחות בעומק החילוק בין ההפניה של השבעים כוחות למקום אחד לבין ההפניה של השבעים כוחות כל אחד לעצמו, זה מגלה פנים חדשות בכל השבעים כוחות.

לכאורה הרי שם אלוקים הוא תקיף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם. הרי שמצד השם אלוקים גופא אנחנו גם מגלים את בעל הכוחות כולם, אז מה מוסיף הגילוי של שם הוי"ה, למה צריך "ה' אלוקינו", הרי הוא בעל תקיף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם, אנחנו מגלים את בעל הכוחות כולם.

שם הוי"ה מגלה בנפש האדם דבר שנמצא למעלה מהמושג שנקרא כוחות. מה העומק הפנימי שהאדם מכיר בתוך עצמו. ודאי אדם יש לו רגליים וידיים, זה לא גופו של האדם. "על בשר אדם לא ייסך", אומרים רבותינו, זה נקרא בשר אדם זה לא שם אדם. מה זה האדם כאדם, מה העומק הפנימי ביותר שהאדם מכיר בתוך האדם שבו. העומק הפנימי שהאדם מכיר בדרך כלל הוא הכוחות הנפש שלו, שמחה עצבות זריזות וכו', הוא מכיר כוחות, הוא מכיר רצונות. מה האדם מכיר בנקודה הכי עמוקה בתוך עצמו. מי שלא מתבונן לא מכיר כלום, כמעט כלום, אבל מי שמתבונן מהי הנקודה העמוקה ביותר שהוא מכיר בתוך עצמו, הוא מכיר את רצונותיו הוא מכיר את תכונות נפשו,

הוא מכיר כוחות. זה נקרא שבעים כוחות שיש בנפש האדם. זה נקרא אבל גילוי של שם אלוקים זה לא גילוי של שם הוי"ה בנפש. גילוי של שם הוי"ה בנפש הוא מגלה לאדם את עצם הוי"ה לא את הכוחות, "ששת ימים תעשה מלאכה", ששת ימים מותר לעשות מלאכה ובשבת אסור. מלאכה עניינה כוחות, להוציא אותם מהכוח אל הפועל, זה אופן של מלאכה. מה קורה כאשר מגיע שבת קודש באה שבת באה מנוחה לעולם, אסור להוציא את הכוחות מהכוח אל הפועל. אז מתגלה "שבת אלוקים". מתי נאמר "ביום עשות אלוקים ארץ ושמיים", כמו שאומרים חז"ל לאחר שהשלים כל הבריאה כולה הוא החיל עליה את שמו שם הוי"ה. רק כאשר מגיע

בור כפי שהוא נאמר. לכן מחד אברהם אבינו נקרא אברהם העברי, אבל מאידך אברהם אבינו נקרא אב המון גויים. זה מי שמחד מחד זיק את האמת אצלו והוא נבדל מכולם, אבל מאידך יש לו כוח שהוא מצורף לכולם.

חיי שמחה

מהו ההגדרה שנקראת שמחה. מי שחי רק את עצמו עם עצמו לעצמו, הוא עצוב. מי שחי רק בצירוף לזולתו הוא נקרא זל, זלזול. זה קלות דעת, הוא חי את זולתו לכן הוא זל. מי שיש לו רצוא ושוב בנפש, שמחד הוא חי חיי בדידות עמוקים, אבל מאידך הוא חי צירוף לזולתו, זה נקרא חיי שמחה.

שמחה אין עניינה שבן אדם מחובר לכוֹל, מי שמחובר לכולם הוא זל, הוא נוזל, הוא נופל, הוא יורד. למה, כי איבד את המציאות של עצמו, אין לו שום מציאות. מי שחי רק את המציאות של עצמו, בלי מציאות של זולתו, ישב בדד וידום, הוא כולו עצוב.

זה גם מה שנקרא עלז, עז – ל הוא עז לא־חרים, הוא תקיף בדעתו לא לקבל דעת מאף אחד. אבל כשם שדעתי אמת, דעתו של זולתו אמת, לא פחותה מדעתי שלי.

המציאות הפנימית של הדעת, היא המבדיל לה בין הבני אדם, אבל היא גופא, מה שיכולה לחבר בין בני אדם. זה נקרא דעת המבדלת ודעת המחברת. הדעת המבדלת היא מבדיל לה ביני לכולם. מה זה דעת המבדלת, כל פעם שיש לי דעת, היא בהכרח מבדילה אותי מכולם. אין לך דעת שלא תבדיל אותי מכוֹל, אם הוא לא הגיע לדעת המבדלת, על זה נאמר בלשון חז"ל (ספרי בהעלותך) שהוא נקרא קל דעת.

מי שהוא קל דעת, אפשר לצרף אותו לדעה שאיננה דעה שלו. אבל מי שאיננו קל דעת, אז הוא מגיע לנקודת שמחה של עצמו. איך הוא מגיע, ראשית הוא צריך להגיע לדעת של עצמו, אבל לאחר מכן הוא צריך לחבר את הדעה של עצמו, לדעות של אחרים. ושמה מונחת נקודת השמחה. כי אם האדם נשאר רק בדעת המבדלת, והוא לא מגיע לדעת המחברת, אז אין לו שמחה.

עצמו, בבחינת נקודת גאווה, אז כשהוא יגיע למקום של עצמו, מה הוא סובר על כולם, שכולם טועים, אז הוא באמת נשאר לבד.

אבל מי שמגיע למקום הפנימי, לא מכוח הגאווה, אלא הוא מגיע למקום הפנימי של עצמו מכוח הענווה, הוא מתחבר עם כולם, והוא מצורף עם כולם, אז הוא לא נשאר לבד. דכשם שהצד שלי נכון, גם הצד של חברי נכון, אני לבד בדעת שלי, אבל אני לא לבד בנקודת האמת.

אך אם האדם נמצא בנקודה פנימית, שהוא חושב להגיע פנימה, אבל מה שמגיע אותו לנקודה הפנימית זו מציאות של גאווה, אזי ככל שהוא נכנס יותר פנימה, הוא נהיה עוד יותר לבד, ועוד יותר לבד, ואף אחד לא צודק, ואף אחד לא יודע, כולם בטלים ומבוטלים כעפרא דארעא, ושם הוא מגיע למקום שהוא לבד. במקום הזה האדם לא יכול להחזיק מעמד.

מי שהוא רואה נקודת אמת אחת, הוא מצרף את כל החלקים של הדבר, זהו מה שנאמר אחד היה אברהם, כוונת הדבר שהוא אחז שהאמת שלו היא אמת. מה שאין כן שאר בני אדם, שיש בידיהם דעותיהם שלהם, הם אמיתיות שמעורבות עם שקר. מצד כך, על אף שהאמת שלו היא אמת גמורה, והאמת שלהם היא אמת חלקית, אבל מונח בה איזו שהיא נקודת צירוף עם כולם.

אברהם אבינו מצד אחד הוא נקרא אברהם העברי, לפי שכל העולם כולו מעבר אחד והוא מעבר אחד (בראשית רבה מב, ח), מאידך הוא נקרא אב המון גויים (בראשית יז, ה), לפי שהוא מוצא את האמת בכל מקומות השקר. בכל מציאות של כולם, של שבעים אומות, הוא מוצא נקודת אמת אחת, שמונחת בכל מקום.

מצד כך הוא מצטרף למציאות של כולם. מצד כך הוא שורש לכל הגרים. מה זה כל המושג שנקרא גר, איך יש כוח באומות העוֹלָם לם שיצאו מהם גרים, אלא אותם חלקי אמת שמונחים בשקר, הם אלה שיוצאים מכוח הגֵרֵת. כשנמסר לאומות העולם כח להתגייר, אלה הם אותם נשמות כמו שידוע שאומרים רבותינו, שנולדו במעמד הר סיני. הם היו חלק מאותה מדרגה של הגילוי השלם, של כח הדי־

משהו, כי הוא לא מוכן להיות בדד. למה הוא לא מוכן להיות בדד, כי אם הוא יגיע לאותו מקום של בדידות, אז ישב בדד וידום, הוא יהיה עצוב. צריך להבין ברור שכל זה נובע ממידה שנקראת שמחה.

[דבר זה שייך גם לפעמים בצורת לימודו של האדם, בתחילת דרכו הוא היה לומד ב־שיבה, לאט לאט הדברים נהיים דקים יותר ויותר בצורת הלימוד, עד שהוא מוצא לע־צמו איזה שהוא קו, רק בדרך כלל בני אדם לא מגיעים לקו פרטי, הם עדיין משייכים את עצמם לקו פרטי בתוך מערכת כללית, אבל שקיימת].

אחד המאחד

עומק העצבות בנפש לא אצל אלה שחיים חיי חומר. כי לא בזה עסקין עכשיו. עצ־בות למי שחי חיי נפש, ומי שחי חיי דעת, כל פעם שאדם חי חיי חיצוניות, הוא יכול למצוא הרבה רעים ושותפים, אך כאשר האדם חי פנימה, הוא לא חי חיי חוץ, הוא לאט לאט הופך להיות יותר מבודד ויותר מבודד. כי ככל שהאדם נכנס להיות פנימה, ועוד פנימה, הוא הופך להיות יותר ויותר מבודד.

יש מעשה ידוע שהיה עם הבעש"ט הקדוש, שכאשר הוא עלה בעליית נשמה אז הוא עלה מגן עדן התחתון, ככל שהוא עלה יותר, היה שם עוד מעט אנשים, ועוד מעט, ועוד מעט, עד המקום העליון. בני עלייה הם מועטים שניים, וזה מה שיש. ככל שאדם חודר יותר פנימה לעומק נפשו, הוא הופך להיות יותר מבודד בנפשו. הוא מבדיל את עצמו מזה, ומבדיל את עצמו מזה.

ככל שאדם הוא יותר בעל מדרגה, הוא צריך הרי להגיע למקום ששם אחד היה אברהם. כשהוא מגיע לאותו מקום שהוא אחד, רוב בני אדם לא מגיעים לשם, כי הם לא מוכנים לה־גיע לשם. הם לא מוכנים להתמודד עם המקום הפנימי, כי שם זה לבד, על דרך שנאמר ויותר יעקב לבדו (בראשית לב, כה), והוא לא מוכן לה־גיע למקום שהוא לבדו.

אם כן ברור, הסיבה שהאדם לא רוצה להגיע לעצמו, כי שם הוא ימצא את עצמו לבד, אבל איפה התרופה, מי שמגיע למקום של האני של עצמו, שהוא רוצה להגיע למקום של האני של

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

פתיחה כללי לימוד האגדתא

שאלה: האם יש שיעור זמן שהאדם יוכל להקדיש לכללים האלו?

תשובה: מצאת בדברי חז"ל כזה דבר? אם זה נמדד במדרגה של זמן זה הגדרה אחת, ואם זה נמדד במדרגה של 'נפש', התשובה היא כן – האדם צריך להיות באופן כזה, שהיסודות הללו נתגלו בנפשו, באופן שיש כול לעסוק בתורה הזו, ויש אדם שמתעסק בזה לפרקים זה הגדרה אחת, ויש את האדם שמתעסק בזה באופן קבוע, ויש את הנקודה היסודית ביותר, שלעולם עומדת השאלה העמוקה של כל החיים מה האיזון ביחס לחלקי התורה שבהם האדם מתעסק. דוגמאות אחרות: יש אדם שהוא 'בעל הלכה' אז כמה זמן הוא צריך לעסוק בעומק העיון של הסוגיות, וכמה זמן הוא צריך להתעסק בהלכה, יש לזה תשובה? אין ע"ז תשובה, זה משתנה לפי נפשו של האדם.

אבל הקושי הוא שרוב אלה שמתעסקים באגדה... אמר לי מישהו לפני שבוע, שמאז שהוא נכנס לעולם האגדה אז הוא לומד חצי שעה ביום גמרא, והבן שלו שחוזר מהישיבה אין לו עם מי ללמוד, אז הוא לומד עם אח שלו. בכונה נוקטים דוגמא קיצונית, כן, אבל זה הפשט, שכשסדר הכוחות של האדם מתחיל להשתבש, וזה אוגד את ליבו של האדם יותר מדי, זה כבר הופך להיות 'בית האסורים' שאי אפשר לצאת משם. כמה כן להתעסק? אין לזה שום תשובה בכל שאר חלקי התורה, ודאי שזה משתנה מנפש לנפש. אבל ההגדרה היא בלשון הגמ' הרי "הן הן גופי תורה" וכשהאדם מאבד את ה"הן הן גופי תורה" אז כלל כל הכוחות כולם נאבדים. ויתר על כן, הרי כל האגדה נבנית, [ולכן חזרנו והדגשנו], על עומק עיונה של 'הוויית דאביי ורבא', שהאדם מגיע לנקודת החלוקה הדקה, והוא חייב לאחוז שם, ועל זה הוא בונה את זה כבנין של 'קומה'. כמה לאחמ"כ הוא התעסק? כ"א ישאל את רבו מה לעשות. אבל ה'בנין' חייב להבנות מתתא לעילא, ואם הוא בנה את השלבים הקודמים, ע"ג זה חל האגדה. ואם לא, אז הוא יכול לדרוש בקידושא רבה בבית כנסת בשבת, ולחבר שני דברים, שאף אחד לא רואה קשר, חוץ מזה שהדרשן חיבר אותם.

שאלה: הכללים באגדה יכולות להיכנס לתוך הוויית דאביי ורבא?

תשובה: לא שהם 'יכולות להיכנס', הם הצטרפו, זה יסוד שלא אמרנו אותו, בעומק צריך לצרף את כל הדברי תורה לאחד.

...אז היא גופא, זה דבר והיפוכו, 'תאמר לבית יעקב', ו'תגד לבני ישראל' זה היה דיבור אחד, כלומר זה דבר והיפוכו שכלול באחד, זה בדיוק ההגדרה.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מהשיעור אגדות. השם באופן של בנין_002_ערב ובקר ברכות. ב. עמוד אמהסדרה אגדות השם באופן של בנין

שאלה: איך אפשר לדעת שאחרי כל הכללים המסקנה שהגיע אליה זה תורת אמת?

תשובה: אדם אומר פשט ברשב"א, איך הוא יודע שזה תורת אמת? כשיהיה לך תשובה על ההגדרה בהלכה, תעתיק את התשובה הזו לאגדה.

...אף פעם האדם לא יכול לדעת בוודאות שהוא זכה לכוון לדברי תורה באמת. איך יכול לדעת בוודאות? אולי הוא טעה בדברי תורה, אלא מה רבו אמר, אולי גם רבו טעה.

...אין קבלה על כל סברא שהאדם יאמר...

...אם הוא באמת זכה לגעת בשורש הכללים בקומת נפשו, אבל אם הוא 'הבין' את הכללים, לא צריך להוסיף... בחיצוניות – חכמתו מרובה ממעשיו.

שאלה: ממדרגה למדרגה, היחסיות של המדרגה האחרונה, ביחס למדרגה הראשונה יותר קרובה מאשר שורש וענף?

תשובה: הגדרה יותר קרובה: זה שתי צורות של יחסיות. ניתן דוגמא בעלמא [שלא הזכרנו אבל זה עוד נקודת פתח], יש לנו ארבע יסודות: אש רוח מים עפר, כל דבר בבריאה שאנחנו מתייחסים אליו, אנחנו יכולים לחלק אותו לד' יסודות, זה עוד צורת חלוקה.

עכשיו נסתכל מצד נקודת ה'מדרגות', או מצד נקודת ה'שורש וענף'. איך היה צורת היסודות? מפורש בדברי חז"ל: הדבר הראשון שנברא זה הרוח, מרוח נעשה מים, ממים נעשה אש. ונעשה ג"כ מציאות של עפר, [ב' לשונות איך נעשה עפר]. אבל זה נקרא באופן של השתלשלות של שורש וענפים, איך זה נעשה. אבל בסדר המדרגות, מה הסדר של היסודות? סתירות בדברי חז"ל מה הסדר, בעלמא דידן זה נקרא ארמ"ע, האש נמצא למעלה. בעולמות אחרים, זה מתהפך. מדרגות, וצורת יח-סיות של ענף ושורש זה שני יחסיות שונות, קשה להגדיר מה יותר קרוב מה יותר רחוק, זה ב' יחסיות שונות.

...כל השתלשלות נקראת 'השתלשלות' כמו שאומרים רבותינו שזה מלשון שלשלת, דבר מצורף ומחובר. כלומר: כל מדרגה שהיא קודמת או מתחת למדרגה אחרת, הגדרת הדבר: זה לא עומד כמציאות לעצמו, אלא זה השתלשלות מלשון של 'לשון' דבר ה'לש', כמו שכתוב בראב"ד ובגר"א 'מצטרף אהדדי'. זה נקרא שהבריאה נבראה בהשתלשלות. כלומר: מר שכל דבר משלשל והוא עדין מצורף ב'שלשלת', זה "יעקב חבל נחלתו" כמו שאומר הנפה"ח, מנענעים מלמטה זה מצטרף ללמעלה וזה חבל שעשוי משלשה חוטים. כלומר זה כח השלשלת, "חוט המשולש לא במהרה ינתק" אז כל עליון ותחתון מקושרים אחד לשני.

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 · 12>4>2 USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון bilvavi231@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים · הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.502.2567

02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 books2270@gmail.com

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

שאלה: בס"ד במכתב הזה אני שופך את ליבי בפני הרב, זעקה מתוך ליבי.

אני רואה את המציאות הכואבת מאד עכשיו, מה שהרב דיבר בדרשא על קורונה, על התגברות שער הנ' דנ' עכשיו, טומאת האינטרנט ומדיה, ואיך שטומאה זו מתגברת עכשיו ביותר תוקף, מעת תחילת המחלת קורונה שמכריח כל בני אדם להסתגר בביתם, שבנ"א נמצאים בביתם בחיבור לאינטרנט ולמדיה ולחדשות העולם, ולעבוד מביתם דרך האינטרנט, ולהתחבר למדיה לרוב שעות ביום, והוא ממש דבר מבהיל, ובתחילה כששמעתי דברים אלו לא הבנתי את המציאות כראוי, והיה זה בגדר ידיעה בעלמא, אבל עכשיו אני רואה בעיני ותס־מרנה שערות ראשי, לבי לבי על חלליהם, איך שמציאות זו רק מתגברת ומתגברת ומתגברת, אפי' בעולמה של תורה!!!!!! כאן באמריקא כמעט רוב הבתים ורובן ככולם יש להם אינטרנט בבית, ועכשיו אפילו הרבה אברכי כולל הכניסו האינטרנט מסונן לביתם, לצורך מלאכת האשה, ומלמדים הצריכו להגיד שיעורים דרך "זום", וא' אמר לי שהוא יודע אדם חשוב שהוא ת"ח גדול ומדקדק בדיון שלא היה לו הוא אמינא בכלל להכניס אינטרנט לביתו, ועכשיו יש לו את האינטרנט בביתו "בעל כרחו", ממש בדיעבד והוא אינו רוצה בכך כלל, אבל למעשה, הצליח השטן כל כך! אינטרנט בבתים של בני ישיבה! הרבנים והראשי ישיבות בכלל לא אמרו למסור נפש, אדרבה, הם אמרו שצריך רק לשמוע לגדרים! ומחמת שהם יודעים דרגת הציבור, שאין הציבור יכול לסבול מצב בלי פרנסה, זה מלחץ השלום הבית והילדים וכל מצב רוח של ההורים אם אין להם פרנסה, ועל כן, התירו את האינטרנט בבית, לצורך פרנסה - בשמירת תנאיהם וגדריהם....

איך נפלו גבורים?? איך אנשים חשובים לא מוכנים למסור נפשם לא להביא אינטרנט

"בנפשי היסוד הדומננטי הוא יסוד העפר"

שאלה: הרב שלום וברכה, בנפשי היסוד הדומננטי הוא יסוד העפר, יש לי נטיה טבעית לעצבות וזו המידה שהכי קשה לי בעבודת ה' מלבד השיעורים של הרב שדורשים העמקה וזמן רב עד לישום מעשי, האם הרב יוכל לתת לי עצות מעשיות שיועילו באופן מידי לשמוח ולסיר הרוח נכאה בפרט מתי שאני לומד תורה או תפילה. האם יש בספר התהילים פרקים המסוגלים לכך?

תשובה: תנועה מהירה. אכילה קלה. התלהבות דקדושה.

אפשר לחזור פסוקים שמוזכר בהם שמחה, כגון: יב, יב. ט, ג. יד, ז. טז, ט, יא. יט, ט. כא, ב, ז. ל, יב. לא, ח. לב, יא. לג, כא. לד, ג. לה, כו, כז. ו, יז. מה, ט, טז. מו, ה. מח, יב. נג, י. נג, ז. נח, יא. סג, יב. סד, יא. סו, ו. סז, ה. סח, ד. סט, לג. ע, ה. פה, ז. פו, ד. צ, יד, טו. צב, ה. צו, יא. צז, א, ח, יא, יב. ק, ב. קד, טו, לא, לד. קה, ו, לח. קו, ה. קז, ל, מב. קט, כח. קיג, ט. קיח, כד. קיט, עד. קכב, א. קכו, ג. קלז, ג, ו. קמט, ב.

שמחה וגדלות המוחים בזמן הזה

שלום לרב, התורה אומרת מי הוא העשיר השמח בחלקו.. אני מבין שבכדי לזכות לעשירות צריך להיות מאושר ממש ברגע הזה עם כל מה שיש ברשותך ולשמור על גדלות המוחין וכך לזכות לעשירות.

שאלה: א. הינה כיצד ניתן להצליח לשמור על השמחה וההשלמה עם הרגע הזה למרות שיש ייסורים וקשיים ופערים.

תשובה: א. ראוי לערוך רשימה, ובה לכתוב כל מה שזכה והקב"ה נתן לו. ולהתבונן בה רבות מדי פעם, ובכל יום ולו מעט, להכיר עומק הטובה שניתנה לו. וכן לעורר השמחה. ואח"כ להודות לקב"ה בפיו. ומעין כך נהג החפץ חיים בכל יום.

ובכל עת קושי לעורר במחשבתו ובלבו רשימה זו.

שאלה: ב. כיצד ניתן להפוך מקטנות המוחין לגדלות המוחין והאם ישנם תרגילים מעשיים שהרב יכול לתת בכדי להתאמן על כך?

תשובה: ב. נצרך רוחב לב של שמחה, כנ"ל.

ונצרך רוחב שכל. לשם כך נצרך מחד לחשוב מחשבות חיוביות בתמידיות, ואם אפשר פעמים אף גבוהות ומרוממות.

וכן שמוחו יהא עסוק תדיר עד כמה שניתן בעסק שכלי של התוה"ק באופן של עיון מעורר תשוקה וחשק של בירור, שתולדתו שמחה, שמחת מוחין ושמחת לב, משמחי לב.

איך אנחנו יכולים להיות בשמחה עם כל מצב הטומאה באמריקא

האם הרצון ללמד אנשים דעת הוא רצון פסול? האם רצון האדם להת- פרנס בכבוד הוא רצון שלילי? האם הרצון של חוקר החוקר את מחלת הסרטן על מנת למצוא מזון למחלה הוא רצון שלילי? ללא רצונות אין עולם ואין התפתחות של העולם הסובב אותנו. או שישינה הבחנה בין רצון אמיתי וכנה להתפתחות אמיתית של האדם, לבין רצון מדומה של השגת קניינים חומריים אשר אינם מוסיפים ולו במקצת לאושרו של האדם.

תשובה: כל רצון צריך שיהא "על תנאי", אם ה' רוצה אזי גם אני רוצה, ואם לאו איני רוצה. ולכך כאשר אינו יוצא הרצון לפועל, נתקיים הרצון על תנאי שאינו רוצה, ולכך אינו עצוב אלא שמח.

מקור השמחה בתוך 4 היסודות (מספר שאל לבי)

שאלה: באיסוף הדרשות של "דע את שמחתך" (שיעור ג') הרב מבאר שקודם חטא אדה"ר, השמחה היה בא מיסוד האש, ועכשיו לאחר החטא השמחה בא מיסוד הרוח. אמנם בסדרה של "שמחה - הדרכה מעשית" הרב מבאר שהשמחה בא בעיקר מהיסוד העפר המתוקן, כיון שכל עניינו של שמחה הוא הוצאות כוחות אל הפועל, שהוא תכונת יסוד העפר. א"כ מהיכן השמחה בא עכשיו, מיסוד רוח או מיסוד העפר? ועוד, איך זה יכול להיות שהשמחה בא מעפר, דאם עצבות שורשו בעפר, והיפוך העצבות היא השמחה, והשמחה היא היפוך העפר, והיפוך העפר היא רוח? (האם כוונת הרב שהשמחה בא מעיקר מעפר, וכשהרב אמר שהשמחה בא מרוח או אש, זהו רוח דעפר או אש דעפר? א"כ קודם החטא השמחה לא היה בא מיסוד האש דכללות, אלא מעפר דאש?).

תשובה: עפר לעצמו עצבות. עפר עם כללות הפכו רוח, שמחה. כי השמחה הוצאה מהכח לפועל. אדמה ללא רוח אינה מוציאה לפועל. אם אין זורעים באדמה, לא נזרע מאליו, ואינו יוצא לפועל. נמצא שיסוד השמחה בעפר, כאשר יוצא לפועל עם רוח מתוקן. אולם כאשר צרוף הרוח עם העפר אינו שלם, נעשה ע-פר, פרורין, ומצורף לרוח נשבה, פירורי רוח. ואזי העפר מוציא לפועל מכח רוח שבורה, ואינו שמחה אלא עצב, כשברים תרועה, תנועת רוח שבורה.

שמחה ועצבות (מספר שאל לבי)

שאלה: שלום רב, בשיעור הנמסר בנושא, הרב מתאר כיצד נכון לפעול - התבוננות במורכבות שבכל חוויה, שמורכבת משני הפכים, וכך למתן את החוויה הקיצונית המתעוררת. שאלתי היא, האם לפי זה נכון יהיה לומר שאם אדם חושב מחשבות קיצוניות, למשל מחשבות עצובות מאד, אם יהרהר בכך שגם בתוך העצבות הגדולה ישנן נקודות של שמחה (ואולי אף יותר מכך) - יוכל למתן את העצבות בצורה משמעותית, והאם עבודה מעין זו נכללת בעבודת רוח דרוח דעפר או שמקורה אחר (אם היא אכן מדויקת). תודה רבה.

תשובה: הגדרת הדברים נכונה. ונרחיב מעט. מלבד צורת מחשבה מהם חלקי העצבות, ומהם חלקי השמחה. ישנה התבוננות שור-שית יותר בשורשי העצבות, ובשורשי השמחה. שורש העצבות, צמצום. שורש השמחה, הרחבה. ולכך יש להתבונן במצב ולראות את כל חלקי

לביתם ולמה לא רואים את המעשה השטן הזה? איך הם לא ראו, וכי הם אנשים שאינם מבקשים אמת? האם האמת עכשיו נמצא רק עם יחידים ממש, והאם זהו העומק המבהיל של דברי חז"ל "והאמת תהא נעדרת"? קשה לי להיות בשמחה משום שאני יודע שיש הרבה בתיים בישראל עכשיו ואפי' אצל הבני תורה, שעכשיו יש להם אינטרנט בביתם, שאינו כשר כלל, אפי' אם סינון. בשכונתי ראיתי שא' מהשכ-נים שלי, אברך בן תורה, בנה חיבור לאינטרנט בביתו. וספרתי לכמה אנשים על חורבן הזה, וכולם אומרים את אותו נוסח: "כל א' שואל את הרב שלו בענין זה. מה לעשות, להשאר בלי פרנסה...?"

אני חש יותר ויותר שאין אני יכול לדור כאן באמריקה עוד, ובפרט משום ה"רוח הטומאה" ששורה כאן אמריקה, כלשון הרב. אני מוכן לחיות בא"י, אבל אשתי בכלל לא מוכנת לזה, כל המשפחה היא כאן. כמובן שאני צריך להתפלל בדמעות לה' ליישר לי את דרך הנכונה בחיים. אבל איך אני יכול להיות בשמחה כשהמציאות הפנימית כאן היה כ"כ רע באופן מבהיל? איך האדם יכול לחיות כאן בשמחה ויאמר שלום עלי בנפשי, הכל טוב? יש טוענים שבזמן הזה אנו צריכים להת-מקד רק על חיובי, חיובי, חיובי, ולא על דברים שליליים, משום שהיצר הרע רוצה להפיל כל אדם משמחה וזהו כל תקפידו, להפיל עצבות על יהודים. ולכאורה זה אמת (לא שהשמחה הוא הכל, אבל בודאי היא חלק גדול מעבודתינו הוא לעיכובא). וא"כ איך אנחנו יכולים להיות לחיות עם שמחת החיים עם כל השקר וכל הטומאה וכל הטמטום הלב, שקיימת באמריקה?

תשובה: א. ניתוק נפשי עמוק מן הכלב רצוא ושוב. ב. אמונה פנימית מאוד שכך רצונו ית"ש, והשוכן אתם בתוך טומאתם.

אמונה ברצוא ושוב, שלא תסתלק הבחירה.

שמחה ונחת רוח במעונו (מספר שאל לבי)

שאלה: שלום כבוד הרב. האם במקום להגיד לעשות נחת רוח לבוראי, או בנוסף, אני יכול להגיד שאני עושה מצוות אלו לשמח אותך הקדוש ברוך הוא. כי אני אישית יותר מרגיש חיבור לאמירה הזאת, אבל חשבתי שאולי אי אפשר להגיד כך, כי כתוב שהשמחה תמיד במעונו, אז אולי לא שייך להגיד את זה, אבל אם השמחה תמיד במעונו, לא כל שכן שהנחת רוח תמיד במעונו?

תשובה: אפשר ואפשר, זה מוסיף שמחה במעונו, ומוסיף נחת רוח במעונו. ויש לומר זאת מעומק הלב לפי ערכך.

שמחה מכח ביטול הרצונות (מספר שאל לבי)

שאלה: שלום כבוד הרב. התחלתי להאזין לסדרת השיעורים שלך בשם "דע את עצמך", בשיעור החמישי, שמחה וביטול הדאגות מכח ביטול הרצונות, הרב מדבר על כך שהאדם "ע"י ביטול הרצונות, מתקן האדם את כל עולם ההרגשות שלו, אילו יצליח האדם להביא את עצמו למצב שהרצון שלו ישקוט - כתוקף ההשקטה כך תוקף השלוה שתהיה לו בחיים". הדברים אינם ברורים לי, כח הרצון הוא הכח המניע והיצירתי שבאדם, אפילו הקב"ה כביכול "עלה ברצונו", האם אישה אשר רצונה להיות אחות ולטפל באנשים רוצה משהו שאיננו בסדר?

בקות במה שיש לי, שמח בחלקו. עצב - התדבקות במה שחסר לי. וכתוב, בורא נפשות רבות וחסרונן, השמחה דבקות "ברבות", והעצב "בחסרונן".

שאלה: ג. איך אפשר לעודד אדם אם הוא לא מוצא חיות משום דבר כי עוד לא התחתן. תודה לרב, יישר כח גדול.

תשובה: ג. להתבונן מה כן יש לה, כנ"ל. וכן להעמיק את האמונה שהכל ממנו ית"ש לטובה. ולנסות להעמיק את החיים פנימה, ולמצוא את הטוב הגנוז בתוכה, ובמה שיש לה. במקביל לכך יש לקבל את היסורים באהבה. מחד התדבקות בעומק היש ובטוב הגנוז בו, ומאידך, התדבקות בחסר מתוך אמונה וקבלת יסורים באהבה. וזאת מתוך התבוננות אמונית רחבה והיקפית על ימות עולם בכלל, ועל דורנו בפרט.

צורת הבנייה הנכונה עבור אישה על מנת להיות

שמחה (מספר שאל לבי)

שאלה:

שלום הרב. אני שואלת מתוך רצון להבין צורת הבנייה הנכונה עבור אישה על מנת להיות שמחה ומיושבת. שמעתי שיעור של הרב (דע את משפחתך - דעות זרות), הזדהיתי עם הבעיות שעלו. אנו חוזרים בתשובה (אמנם בעלי עובד), אבל לשנינו יש השקפה ורצון לבית תורני. טרם נישואי למדתי כשלוש שנים בסמינר לבעלות תשובה בו נפתח לי עולם של לימודי עומק וכמיהה ללמוד תורה ולהתקרב אל השם. כיום ב"ה אמה לשלושה, מטפלת בילדים ומשתדלת בצרכי הבית. איני מרגישה שמחה למרות שידעת שלכך נוצרתי. למה? כל זמן מה בודקת לימודים שיוציאו אותי משגרת היום המפרכת והבודדה. אך אזי מה יהא על הילדים? לעיתים נוצרת בנפש תנועה של תסכול, שהרי איני פנויה לעבודה רוחנית כשם שהייתי רוצה. ויוצא שאיני שמחה מלהיות בבית, ואיני שלימה ממצאת ללימודים (שמן הסתם מרחיקים יותר מחיי פנימיות). ככל הנראה יש פה איזו סתירה. אם נוצרתי לחיים רוחניים ולהרגיש קרבת השם, אז למה רוב שעות חיי אני עסוקה בשיא החומר? ואם לחיים גשמיים, אז למה אני לא מאושרת ואף מרגישה לעתים שזה בלתי נסבל. ואם קומת האישה מתחילה בלב, בבניית הרגשות אז מה זה אומר למעשה על תכלית לימוד תורה עבורה?

תשובה: כל אדם יש לו יחודיות. וכל זמן שהוא לא עמד עליה, ירגיש חסרון נפשו. "איני מרגישה שמחה למרות שידעת שלכך נוצרתי", זהו כלל, אולם אם יתגלה היחודיות, בכך אפשר למצוא שמחה אמיתית. עבודת האשה לגלות רובד פנימי עמוק אישי, ולהלבישו ולהוציאו לפועל בחיי החומריות, שם התכלית, ושם הענג והרויה.

חלק האשה בתורה, ראשית היוצא ממנה, קיום המצות. ומלבד כך, לימוד לצורך הבנת עומקים בנפש, ובדעה, והולדה לעבודה מעשית.

הדרכה להיכנס לעבודת ה'

לפני כמה שנים גיליתי את הספר "בלבבי משכן אבנה", וראיתי שמכל ספרי המוסר זה הספר היחידי שמסביר בצורה ברורה מאוד בלשון המתאימה לי איך להתעלות בעבודת ה'. למדתי בספר על התכלית של האדם, ואיך להכניס את זה לתוך הנפש ע"י עבודה מעשית. לעשות תזכורת ששם כתוב "תכליתי בעולם

הצמצום שבו, ואת כל חלקי ההרחבה שבו.

יתר על כן, יכול להתבונן לא רק על "מה" שחושב, אלא על "עצם" כח המחשבה שיש בו אפשרות צמצום, לרכז מחשבתו בענין אחד. ויש בו כח הרחבה, לחשוב בשמים ושמי השמים. זאת ועוד, יכול להתבונן איך בתוך העצבות יש כמובן צמצום אולם יש בו גם הרחבה. כגון אדם עצוב, כגון שיושב שבעה באים רבים לנחמו, ונעשה הרחבה. וכן צמצום הנפש תובע הרחבה, בחינת תנו שכר לאובד ויין למרי נפש, שלכך תקנו יין בבית אבלים. ויין מרחיבו, ומשמחו, יין ישמח לבב אנוש.

זאת ועוד, פעמים מתוך העצבות מגיע למרירות, ומתוך המרירות באה השמחה, כמ"ש התניא. שהרי לית מתיקו אלא מגו מרירו, ולית נהורא אלא מגו חשוכא.

זאת ועוד, יכול להתבונן איך ישנו צמצום גדול מזה, ובערך כך צמצום זה אינו אלא הרחבה. כי כל צמצום והרחבה אינו אלא בערך לגדר אחר.

זאת ועוד. הנמצא במצב של צמצום ומשתוקק ומקוה ומתפלל להרח"ב. עצם התשווקה קווי ותפילה זהו תחלת הרחבה, כי עצם האפשרות להרחבה זהו תחילת הרחבה. היפך יאוש שהוא צמצום גמור.

יתר על כן אם בוטח בהשי"ת שירחיב גבולו, הרי מחד בפועל נמצא בצמצום, אולם מעמקי נפשו בהרחבה.

מדוע לא מרגישים שמחה בקיום התורה והמצוות

וקשר עם הקב"ה, מדוע האדם אינו שמח בחלקו.

כיצד לעודד מעוכבי שידוכים (מספר שאל לבי)

שלום וברכה לרב. מצוי מאד אצל אלו שמעוכבים בשידוכים שהם בעצבות גדולה. רציתי לשאול:

שאלה: א. למה הנפש נכנסת לעצבות ולא מרגישה שמחה אם היא מקיימת מצוות, ולמה אין לה חיות מזה? נכון שנישואים זה אור גדול רוחני, אבל למה הנפש לא מרגישה את האור הגדול מהמצוות שהיא עושה, משבת וכו', גם הם אור רוחני גדול.

תשובה: א. יש באדם כח מעשה השכלה והרגשה. מגיל צעיר האדם השומר תו"מ רגיל לעשות מצות, וכן על דרך כלל חונך במחשבות אמונה, מי יותר ומי פחות.

אולם ה"הרגשה", ברוב המקרים אינה מתפתחת כפי התפתחות המעשה והמחשבה, ונוצר ביניהם פער. וכל זמן שאדם לא מזכך את גופו ולבו, אזי לבו אינו חש את קדושת התורה ומצותיה כראוי, כי ישנה ערלה על לבו של האדם, והיא מונעתו מלחוש רגשי קודש אלו.

שאלה: ב. למה הנפש לא שמחה מעצם הקשר עם ה', למה אין שמחה מכל הדברים הטובים שכן יש בחיים, משפחה טובה, פרנסה, בריאות, למה כשדבר אחד חסר הוא מוחק את כל השאר?

תשובה: ב. בשורש הנשמות כל הנשמות קשורים עם השי"ת, אולם בחלק הנשמה בתוך גופו של האדם, אצל רוב בני"א אין קשר חזק בגלוי, ולכך כמעט א"א לחוש שמחה אושר וסיפוק.

המן אמר "וכל זה איננו שוה ליי". כאשר יש לאדם "דבר גדול" שחסר לו והוא מאוד רוצה אותו וחושב עליו, עי"ז הוא דבק בו, וכיון שדבר זה חסר לו, לכך הוא דבוק בחסר.

זאת ועוד. מה שיש לו אינו מתבונן באופן תדיר לשמוח בו, וכמעט רואה את זה כמובן מאליו. וזהו הגדרת שמחה ועצב. שמחה - התד-

להתקרב לבורא", כך עשיתי למשך תקופה יפה ובאמת זה נתק אותי רגשית ממה שקורה סביבי. הרגשתי כאילו זה חולף לידי אבל לא קשור אלי, כי ידעתי שלא זה העיקר אלא העיקר לעשות רצון הבורא. אבל במקום לחוש שמחה הרגשתי שמלווה אותי עצבות. ניסיתי להבין מדוע, וזה מה שנראה לי :

שאלה:

א- אולי בגלל תחושת לחץ להסתכל בפתק כל רבע שעה.

תשובה:

משאלתך ניכר מודעות עצמית יפה ונכבדה!

א. "תפסת מרובה לא תפסת, תפסת מועט תפסת". ולעולם צורת העבודה באופן של הדרגה, עקבית, יסודית, אולם איטית, קמעא קמעא. וכאשר נכתב בספר להסתכל כל רבע שעה, אין הכוונה לעשות כן מיד בהתחלה. אלא כיוון להיכן להגיע.

ובתחילה אפשר להסתכל פעם ביום, ואח"כ פעמיים ביום, וכן על זה הדרך באופן שכל שבוע נעשה ברוגע ושלוה מתוך קנין בנעימות. באופן זה העבודה היא כלשון הכתוב לחזות "בנועם" ה'. הכרת ה' כולה נועם, ודרכי ההכרה באים באופן של "מקל נועם", כי דבר הנעשה בחפזה אף אם הוא מתוך רצון קנה וקדוש להתקרב לה', אינו יכול לקנות קנין פנימי בנפש, כי אינו יכול "להספג", ובמקום כך הופך להיות הכבדה על הנפש וח"ו קץ בה. וע"ז נאמר חנוך לנער ע"פ דרכו, גם כי יזקין לא יסור ממנה, כי אילו מכביד עליה הרי שהיא סרה מן הדרך כמ"ש הגר"א.

שאלה: ב- ואולי בגלל הניתוק הרגשי מהסביבה.

תשובה:

ב. צורת הבריאה בנויה באופן של איזונים. כגון איזון בין תורה ותפלה. איזון בין תורה וחסד. איזון בין רוחניות וגשמיות. וכן בענין זה איזון בין עולם פנימי עצמי, לעולם חיצוני חברתי. ולכך נצרך שום שכל מחד להיכנס לעולם פנימי רוחני בהדרגה איטית כנ"ל. ומאידך לבנות במקביל קשר חברתי עם זולתו. ולחפש שהקשר הזה יהיה כמה שניתן יותר קרוב לעולם הפנימי. אולם קשר שמאזן בו צרכי גוף - נפש. נפש בהמית, ונפש אלוקית.

דבר זה נצרך זהירות יתירה, ובפרט בימי הנעורים שדם האדם רותח יותר, ונפשו של האדם נוטה יותר לקיצוניות של קצוות, ולא ל"שביל הזהב" כלשון הרמב"ם, שביל האמצע. ולכך בכל דבר נצרך לבדוק מה התכלית. ומה הדרך הנכונה באופן של "הדרגה ואיזון", שביל הזהב לילך מחיל אל חיל.

שאלה: ג- ואולי חוסר רצון דק בעומק הנפש לבטל עצמי לבורא, ולחוש שאיני כלום.

תשובה:

ג- אמרו חז"ל, לעולם יעסוק אדם בתורה ומצוות שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה. ודקדק ר"ח מולאזין זצ"ל, שאמרו "לעולם" דייקא. ולפיכך הרוצה לקפוץ ולעסוק מיד לשמה ומדלג על מקום השלא לשמה שבנפש, על דרך כלל מקום זה אינו מושקט אלא תובע את שלו, וכאשר אינו מקבל את חלקו נעשה עצב, כטבע כל נברא שכאשר אינו מקבל את חלקו נעשה עצב. וכן הדבר בנידון דידן. שתכלית העבודה היא ביטול אליו ית"ש, ביטול מוחלט. וזהו "לשמה" גמור.

ולכך אם האדם מכוון את עבודתו, לא רק כתכלית, אלא כבר עתה באופן של ביטול אני ניכר, אזי מקום השלא לשמה שבנפש תובע את חלקו ומחפש תענוג, עונג גשמי או רוחני. וכשאינו בא על סיפוקו נעשה עצב. ולכך נצרך לבנות מקום שלא לשמה בנפש ובו לזונו כראוי מתוך איזון נכון עם חלק הלשמה. וכתכלית להגיע ל-לשמה הגמור. מתוך מהלך של הגדלת השלמה, והקטנת השלא לשמה, בהדרגה איטית ויסודית. ומתוך שימת לב, מחד שהתכלית לשמה תהא בבהירותה, אולם מאידך לברר היטב תדיר שחלק השלא לשמה ניזון לפי ערכו הראוי לו עתה.

שאלה: ד- ואולי התאמה אישית לדרך.

תשובה:

ד- אחת מן ההכרעות הכבדות ביותר אצל האדם, היא הכרעת "הדרך", לבחור דרך בעבודת ה' שבה ילך. ולצורך כך נצרך נקיטת, שיקול דעת דק וישר, ותפלה וסייעתא דשמיא, ופעמים רבות אף התייעצות עם גברא רבה. על דרך כלל ראוי להכיר כמה וכמה דרכים ומתוכם לברר מה רחוק ומה יותר קרוב לפי הנראה לעת עתה, וכך להמשיך בבירור יתר בכל תקופה מתוך תפלה ובכי לפניו ית"ש שיכוונו לדרכו הנכונה.

שאלה: ה- צורת עבודה מעשית לא מדויקת שאולי לא הבנתי היטב את אופן העבודה ולקחתי את זה על עצמי באופן כבד, במקום לקחת את זה בצורה בריאה וקלילה.

תשובה:

ה- כנ"ל את ב'. הבנתך יש בה מרתיחת הדמים של גיל הנעורים, ונצרך לאזנה ל"שביל הזהב", כנ"ל.

השאלות והתשובות הן מהארכיון של בלבבי "שאל לבי" או מהספר "שאל לבי"

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

הרב איתמר שוורץ

בלבביפדיה עבודה ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 · USA 718.521.5231 2>4>12

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון bilvavi231@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים · הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.502.2567

02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 books2270@gmail.com

בלבבי מושבן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

יתרו ר-ת תורה, תר-וה. והנה התורה כוללת הכל, ויש בה בחינת ימין ובחינת אמצע ובחינת שמאל.

בחינת שמאל, היא תורה ששייכת לאומות העולם, תורה שחזר הקב"ה לתת לאוה"ע, במתן תורה, וכן ז' מצות בני נח. תורה מצומצמת, בבחינת זרת, ז-רת, האצבע הקטנה. וכבר אמרו (כתובות, ה, ע"ב) שכל האצבעות למידותיה של תורה. ותורה זו היא בבחינת שור, הנקרא בלשון ארמית "תורא", תר-וא. והוא פני שור לשמאל, במרכבה. והיא תורה של דין, בחינת ספיא דאורייתא לחומרא. ושורשה בתרח, תר-ח, תרח - רתח, כעס כמ"ש חז"ל, כדוגמת שור שכועס ונוגח. תורה זו היא הממשיכה בזרעו של תרח, בלבן שהיה אצלו תרפים, תר-פים, ובעשו, שכולו כאדרת שער. אדרת, אד-תר. ושורש לבושו של עשו, במש"כ בתולדת חטא אדה"ר, ויתפרו להם עלי תאנה. תפר, תר-פ. כי זו תורה של נפרדות, פ-ר, שנצרך חיבור ותפירה. ומי שפוסק ממשנתו, היינו שדבק בתורה של נפרדות, מאכילים אותו גחלי רתמים. רתם, תר-ם. והוא בחינת בתר, ב-תר, חתך והפריד. ופה שמדבר דברי תורה אלו של פרוד, עלול ליפול לדברים של פרוד, והיינו לשון הרע, שעונשו צרעת, צע-רת. וכן בהרת, בה-רת.

בלבביפדיה אברהם

בראשית, כח, ד - ויתן לך (ליעקב) את ברכת אברהם. ומצינו כמה פירושים מהו ברכת אברהם.

א. במדב"ר (ב, יב) אמרו, ויתן לך את ברכת אברהם, מהו את, א"ר חמא בר חנינא, כך א"ל, ברכה שנתברכו אני ואברהם כאחד, כי ברך אברכך, ברכה לאב ברכה לבן, והרבה ארבה, רבייה לאב רבייה לבן, וכחול אשר על שפת הים, את הברכה הזו מסר יצחק ליעקב, לפיכך הוא אומר, והיה מספר בני"י כחול הים.

ב. אמרו בתנחומא (וישלח, י), ומה היתה ברכת אברהם, וה' ברך את אברהם בכל (ברא"שית, כד, א). ולחד מ"ד זהו ג"כ ברכת זרע, שהיתה לו בת. עיין ב"ב (טז, ע"ב) שנחלקו האם זו ברכה.

ג. אמרו (אגדת בראשית, עג, א) ברכה שברך את אברהם וא"ל הבט נא השמימה וספר הכוכבים אם תוכל לספור אתם, ויאמר לו כה יהיה זרעך (שם, טו, ה). וקרוב לכך איתא ברש"י על אתר, וז"ל, את ברכת אברהם - שאמר לו (לעיל יב, ד?) ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה (שם, כב, יח) והתברכו בזרעך כל גוי הארץ וגו'. יהיו אותן הברכות האמורות בשבילך, ממך יצא הגוי ואותו הזרע המבורך, עכ"ל. ועיין שפתי חכמים על אתר.

ד. אמרו בפסיקתא זוטרתא (תולדות, כח, ד) זו נחלת הארץ. וכן הוא בשכל טוב (שם). ועיין משך חכמה על אתר. וכמ"ש סיפא דקרא דידן, "לרשתך את ארץ מגורך אשר נתן אלקים לאברהם".

ה. אמרו (שכל טוב, ויחי, מט, לג) ויתן לך את ברכת אברהם, שתהא חסיד כמותו.

ו. כתב בעקדת יצחק (שער כג, תולדות, ד"ה ואולם) וז"ל, ויתן לך את ברכת אברהם, והיא ברכה כלולה כוללת כל הטובות האמתיות, עיי"ש. וכתב שם להלן (ויקרא, שער סז, אמור, הפרק הרביעי) וז"ל, ויתן לך את ברכת אברהם, ולא פירש בהם, כי לא פורש מה נעשה יקר וגדולה מזה המין, כי אין הפה יכולה לדבר ולפרש, כמו שפירש הטובות החיצוניות, עכ"ל. ומעין כך כתב באברבנאל (תולדות, כז, יא) וז"ל, וכן אמר יצחק ליעקב ויתן לך את ברכת אברהם, וכן אמרו ויברכוהו, כולל הברכות הנפשיות הנכבדות אשר נתן אלקים לאברהם, עכ"ל. ועיין הכתב והקבלה על אתר. ודברים אלו קרובים למש"כ באות ה', "שתהא חסיד כמותו".

ז. חלק מן המעלות הנפשיות של אברהם, שקבל תורה משם ועבר. וכן קבל ברכה משם, כמ"ש (בראשית, יד, יט) ויברכוהו (שם את אברהם) ויאמר ברוך אברם לאל עליון קנה שמים וארץ. וברכה זו שקבל אברהם משם מסר יצחק ליעקב, ודו"ק. וזאת לאחר שהיה יעקב איש תם יושב אהלים, אהלי שם ועבר, אזי הוה ראוי לקבל אף הברכה של שם שנתן לאברהם. והיינו שקבל את הברכות בשורשם מן התורה, כי זהו יעקב עמוד התורה, ולכך אף הברכות באופן שהיכן שלומד שם מקבל הברכה.

ח. כתב במלבי"ם על אתר וז"ל, שיתן לך ברכת אברהם, והוא שיהיה לו לאלהים וישרה שכינתו עליו, עיי"ש שתלה ברכת הבנים וברכת הארץ בענין זה, עיי"ש. והבן שזהו שורש כל הברכות, שמכוחם בא כל השפע, בראשית תורה, ומשם משתלשל שאר הברכות.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

אור א"ס

הוי"ה אל אלקים הוי"ה הוא (יהושע, כב, כב), בגימט' אפק. כי שורש התאפקות מהארת א"ס שאין לו גבול, ומגביל את עצמו. ובדרך רמז, על גבולם (שם, יח, ה), בגימט' אפק. והא"ס ממציא כל הנמצאות. ממציא בגימט' אפק, מלשון אפיקו שיצא לחוץ.

צמצום

גבול. וכתוב (יהושע, יג, א) ויהושע זקן בא בימים, ויאמר אליו ה' אתה זקנתה באת בימים והארץ נשארה הרבה מאד לרשתה, זאת הארץ הנשארת וגו', מתימן כל ארץ הכנעני ומערה אשר לצידנים עד אפקה עד גבול האמורי.

ועוד. חלל. עיין רש"י הירש (ויצא - וישלח, לב, כה) וז"ל, "אפק", משורש "פוק", המקום שממנו הוא פורץ. כן גם "בוק", ו"בקק", להתרוקן. ובקבוק, כלי שממנו יפרוץ נוזל, עכ"ל.

ועוד. שורש כל הוי"ה העדר, בסוד העדר קודם להויה. ושורשו צמצום. אפק בגימט' מאפס. ודו"ק.

קו

תקוה לישועה. וכתוב (מלכים, ב, יג, יז) ויאמר, אף תשועה לה' ואף תשועה בארם והכית את ארם באפק עד כלה. ושורש הת-קוה באמונה. מאמנים בגימט' אפק. כי כאשר מאמין מתאפק. ואזי חוסה בצלו של הקב"ה מכח אמונתו. בחינת סוכה גימט' אמן, כנודע. ובדרך רמז, כל החסים בו (תהלים, לג, סג) בגימט' אפק. וכן כתיב (תהלים, נה, כג) השלך - על הוי"ה יהבך והוא - יכלכלך, בגימט' אפק.

ציגולים

אפק, א-פק. לשון יציאה לחוץ. בחינת יציאה מיושר לעיגול סביב. פק-קפ לשון היקף סביב. וכאשר אינו יכול להתאפק יוצא לחוץ, למקיף, לעיגול. וזה היה בעגל - עגול, כמ"ש הרמב"ן (עקב, ט, יז) וז"ל, בראותי אותכם משחקים לפני העגל לא יכלתי להתאפק ושבירתי את הלוחות, עכ"ל. וכן כתב שם (כי תשא, לב, טז) וז"ל, כי לא נמנע משה בכל זה מלשבר אותם, כי חרה לו בראותו המעשה הרע ההוא, ולא יכול להתאפק, עכ"ל. ובדרך רמז, כתיב (תהלים, קז, כז) "יחוגו וינועו", בגימט' אפק.

יושר

כל נטיה מן היושר תולדתו כעס. והיושר מתאפק לא לכעוס. והוא שורש הארת אריך אנפין, קו ישר שמאריך אפיה. עיין ערך קטן אריך.

שערות

אפק לשון אפיקו, יציאה לחוץ, כנ"ל. ותחילת יציאת אורות מא"ק הוא באור השערות. וכביכול קודם לכך מתאפק ואינו מוציא לחוץ, ובשערות נגלה לא יכול להתאפק.

אזן

עיין אברבנאל (ישעיהו, סד, ז, יא) וז"ל, העל אלה תתאפק ה' תחשה ותעננו, ר"ל איך תוכל להתאפק על ישראל ועל הארץ הקדושה ועל מקום בית המקדש ותשתוק כאלו "אינך שומע"

צעקתינו ותעננו בגלות הזה עד מאד, עכ"ל.

ועוד. עיין עץ חיים (ש"ד, פ"ה) וז"ל, ג"פ ס"ג בימין, וכן ג' מיני ס"ג באזן השמאלית, הרי ו"פ ס"ג גימט' שע"ח נהורין, עיי"ש. סוד אפק במילוי, אל"ף פ"א קו"ף, עולה שע"ח. ועיי"ש שער י"ג, פרק י"ד. והוא בחינת הארת הפנים, כמ"ש שם, אורפינאל בגימט' חשמ"ל, שע"ח, כנ"ל. וכן אחזה פניך (תהלים, יז, טו) עולה אפק. ובדרך רמז, כתיב (משלי, ב, ב) להקשיב - לחכמה אזנך, בגימט' אפק.

הוטם

אפק, אפ-פק. יצא לחוץ הגוף. והיינו בחינת אפק, אפפוני חבלי מות. כי כאשר יוצא לחוץ, יוצא מן הפנימי למקיף, לעיגולים (עיין ערך קטן עיגולים). וזהו אפק שע"י נעשה אפק. והבן שהוא דבר והיפוכו, מחד התאפק, כבש כעסו בפנים, ומאידך לא התאפק, יצא לחוץ, בחינת אפק.

ועיין אלשיך (תהלים, צ, יא) וז"ל, יודע עז אפיק, להתאפק מלפ-עול, עכ"ל. יכעיסוהו, בגימט' אפק.

וכאשר אינו מתאפק יוצא לפועל. ובדרך רמז, החל הנגף (קרח, יז, יב), בגימט' אפק. וכן המגפה הגדולה (שמואל, ב, יח, ד), גימט' אפק. וכן אל קנא פקד (יתרו, כ, ה), ר"ת אפק. וכן יעיב באפו (איכה, ב, א), בגימט' אפק.

פה

כתיב (בראשית, מה, א) ולא יכל יוסף להתאפק וגו' ויאמר יוסף אל אחיו, אני יוסף העוד אבי חי. וכאשר מתאפק - שותק. ועיין אלשיך (תהלים, סד, ג) וז"ל, ויש לא יעצרו כח להתאפק בסודם, רק מיד ישננו לשונם וכו', עכ"ל. ובדרך רמז, כתיב (קהלת, ו, ז) כל עמל - "האדם לפיהו", בגימט' אפק.

עינים - שבירה

כליון. וכתוב (מלכים, ב, יג, יז) והכית את ארם באפק עד כלה. ובדרך רמז, אך עיניך בגימט' אפק.

ועוד. עיין אלשיך (אסתר, ה, ט) וז"ל, ויתאפק המן ויבא אל ביתו וכו', הורה סממית עיני לבו אשר סמו השי"ת, עיי"ש.

ועוד. עיין שכל טוב (מקץ מג, לא) וירחץ פניו, שהיו מדומעות. ויתאפק, נתחסן. עיין תרגום שם, ויתאפק - ואתחסין. ואח"כ כתיב (שם, מה, א-ב) ולא יכל יוסף להתאפק, ויתן קולו בבכי.

ועוד. שבירה ואח"כ תיקון. ועיין בעל הטורים (מקץ, מג, לא) וז"ל, ויתאפק, ב' במסורת, הכא ויתאפק, ויאמר שימו לחם, ואידך ויתאפק המן ויבא אל ביתו (אסתר, ה, י), מה הכא תחילתו צער וסופו שמחה כשהודיעם שהוא יוסף, אף התם תחילתו צער וסופו שמחה וששון ליהודים (שם, ח, יז), עכ"ל. ובדרך רמז, צופה בגי-מט' אפק. וכן זכו בעיניו (איוב, טו, טו) בגימט' אפק.

ועוד. עיין ב"ר (ויגש, צג, ח) ולא יכל יוסף להתאפק, כיון שראה יוסף שהסכימה דעתם "להחריב" את מצרים, אמר יוסף בלבו מוטב שאתודע להם ולא יחריבו את מצרים.

עתיק

וזו תורה של סתירה, סתר, ס-תר, היפך קטרת, קט-רת, קשר, חיבור. וישנה פרכת בין קודש הקודשים לקודש להבדיל בין תורה פנימית לתורה חיצונית. פרכת, פכ-רת. ועשו המשיך התורה של רתח, כעס, בחינת אש, כנודע, שדרכו לדלוק בתנור, תר-נו. ותורה זו היא בבחינת יתר, י-תר, שנעשה נותר, נו-תר. ותוספת זו היא בחינת רבית, בי-תר. היפך שטנו של עשו יוסף, שהוא תוספת דקדושה. ויודע להפריד תוספת של קלקול, בבחינת אין חלום בלא דברים בטלים, ובכוחו של יוסף לפתור החלום, כמ"ש פרעה. פתר, תר-פ. ופתרון החלום היינו להפריד את התוספת של הדברים בטלים מן החלום.

ובחינת אמצע, היא תורה של ישראל, ישר-אל, כנודע. ונקרא תורה מלשון שרשרת, שרש-רת, מלשון יושר, ישר, כנ"ל. וזהו תורה בבחינת תור, כמ"ש ובהגיע "תור" אסתר, אס-תר, והיינו תורה ישרה, שבאה שלב אחר שלב כראוי. ושורשה כתר תורה. כתר, כ-תר. בבחינת כפורת, כפו-רת.

ותורה בימין הוא תורה מלשון היתר, היפך ספיקא דאורייתא לחומרא. וזהו מ"ש כח דהיתירא עדיפא. והיא תורה של אהבה, בבחינת רעות, עו-רת.

ויתר על כן תורה עליונה שלמעלה מחלוקה לשלש, והיא תורת הסוד, בבחינת תירוש, תר-יוש, שהוא יין, יינה של תורה. ותורה זו עיקרה נגלת בפורים, במגלת אסתר, שצריכה שרטוט כאמיתה של תורה, ונקראת אף אגרת, אג-תר, והיינו שאוגרת את האותיות ומצרפתם. וכדוגמת נמלה שאוגרת ומצניעה בסתר, כן דברי תורה אלו בסתר. ולכך נקרא תורת אסתר, א-סתר, אס-תר, כנ"ל. וזהו תורת אין סוף. אס-תר, אס, ר"ת אין סוף. אסתר, נוטריקון, אין סוף תורה.

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף: אביתר, אגרת, אדרת, אורת, אחרית, איתמר, ארתחשסתא, פתרוס, אסתר, אפרת, ארחת, ברית, זרת, מרחשת, כתר, בחרת, כושרות, ירמות, סתר, פרת, בכורת, ערבות, כפתר, רמות, תלאשר, מחתרת, קרחת, גתר, תורה, תרועה, משמרת, פרעתון, נתר, בתר, גפרית, עצרת, רשת, עשתרות, גברת, מתאר, רתמה, מסגרת, פרתמים, כותרת, תרפים, תמר, שמרימות, שארית, משרת, תמרוק, תרח, תנור, תרשיש, עשרתי, תרצה, אחשתינים, תרמית, אשמרת, צרעת, יתרו, כפתור, ארנבת, תרופה, ארשת, ריפת, רפות, מגערת, השתרע, וכפתר, תימרות, תירוש, מוסרות, מזמרות, ורות, חרות, תרשתא, חרשת, צמרת, ותוגרמה, יתר, גפרית, פתור, שתר, ותראלה, פתרון, תגר, מרחשת, תר, חצרמות, התר, מרבכת, משמרת, זתר, קטרת, פותר, רמת, תרח, יתרון, רבת, צמרת, ותירס, פרמשתא, עופרת, תרומה, קרת, תשורה, צרבת, תבור, תפר, רקת, חתר, רבית, תער, מזכרת, רתק, כנרת, רשת, פרכת, ממארת, תוגרמה, כרת, שרשרת, כפרת, רעות, מרחבות, מבשרת, עתר, סחרת, רתת, מרת, מורשת, מותר, פתר, תדמר, קיתרוס, רתם, רתח, מיתר, מכמרת, משרפת, תבור, תדהר, צרעת, מרות, נותר.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

אפק, יציאה לחוץ. תנועת העתקה זו מפנים לחוץ היא בחינת עתיק, שמעתיק ממקום למקום. וכאשר מתאזר בגבורה שלא להעתיק, זהו תוקף הגבורה שבעתיק גופא. ובדרך רמז, הכן בחוץ (משלי, כד, כז) בגימט' אפק.

ועוד. אפק בגימט' מאפס, בחינת עתיק. עיין ערך קטן צמצום. ובדרך רמז, ואין בידו מאומה (קהלת, ה, יג) בגימט' אפק.

אריך

התאפק מכח אריך, אריכות אף. ועיין קדושת לוי (כללות הני-סים, ד"ה וגם) וז"ל, ויתאפק המן (ויש לתמוה) כי האיך בא להמן אריכות אפים. (וי"ל) וכיון שנכנסה ע"י אכילה הנ"ל (שהאכילתו אסתר) בו קדושה לכן נתקדש שם שמים על ידו, עיי"ש. ועיי"ש (שמות, לפורים, ד"ה וזהו) וז"ל, ויתאפק, שהוא מדה טובה, עכ"ל. ובפשטות אפק של המן קלקול הוא. ובדרך רמז, גם הוא עון (איוב, לא, כח) בגימט' אפק.

אבא

עיין ר' יוסף בכור שור (ויגש, מה, א) וז"ל, ולא יכל יוסף להתאפק, מלבכות ומלהגלות להם עצמו, כי לא מצא מענה, והכיר דברי אמת כי מצטער אביו יותר מדאי, עכ"ל. ולהיפך מצד הקלקול, אב ובן כסיל, בגימט' אפק.

אמא

אם היולדת. וכתוב (ישעיה, מב, יד) החשותי מעולם אחריש אתאפק כיולדה ואז מניקה. היניקו בגימט' אפק.

ועוד. סוד החשמל לבוש אמא המלבשת לז"א ונוק'. גימט' אפק במילוי, אל"ף, פ"א, קו"ף.

ז"א

סוד המדות. ועיין אלשיך (משלי, יג, ח) וז"ל, לא יעצר כח להתא-פק לבלתי הפריז על מדותיו אשר לא כדת המוסר, עכ"ל. והבן שהמדות נקראות כן מלשון מדידה. ונצרך התאפקות לבלתי הפריז על הגבול, על המדה.

נוק'

בחינת ארץ, הנקראת אפק, כפי שנכתב ביהושע ועוד.

ועוד. בחינת בית. וכתוב (ישעיה, סד, י) בית קדשנו ותפארתנו אשר הללך אבותינו היה לשרפת אש וכל מחמדינו היה לחרבה, העל אלה תתאפק ה' תחשה ותעננו עד מאוד. וכתוב (אסתר, ה, י) ויתאפק ויבא אל "ביתו", ובמלבי"ם שם מבואר שעלה על לבו לשוב אל המלך ולהלשין את מרדכי להמיתו, אבל שוב התאפק ולא שב אל המלך, רק ויבא אל ביתו. אולם מכח כך (בפנימיות) נעשתה הגזירה, וכתוב (שם, ד, ג) אבל גדול ליהודים, בגימט' אפק. ואין מוקדם ומאוחר בתורה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

כפי שהתבאר בדברי הש"ש³ שיש הרבה מדרגות של צלם, ובכללותם הם צלם הוי"ה וצלם אלה"ים.

צלם הוי"ה הוא מדרגת הגדלות שהיא בשם הוי"ה, וצלם אלה"ים בכללותם הם מוחין דקטנות, והיינו שיש מוחין דקטנות בסוד מוחין דעיבור ויש מוחין דקטנות בסוד מוחין דיניקה, ויש מוחין דו"ק, ויש מוחין דגדלות גמורים, בסוד י"ס.

ועיין בש"ש שהביא מה שהעיר הרב צמח⁴ שלא מצא כתוב צלם הוי"ה בפסוק, וכתב הש"ש דהכא נמי יש להקשות איך נמצא שהוא צלם הוי"ה.

והיינו כי אמנם בחי' המוחין שע"י נקרא 'אדם' הם מוחין דהוי"ות, אך מ"מ לשון הפסוק הוא "בצלם אלה"ים עשה את האדם", והטעם הוא כי הצלם דהוי"ה מתלבש בצלם דאלה"ים ולכן נקרא ע"ש צלם אלה"ים ולא ע"ש צלם הוי"ה, ככל מולבש שנקרא ע"ש המלביש.

והיינו שיש בחי' צלם אלה"ים כפשוטו, והוא צלם דעיבור ודיניקה שבהם מוחין דקטנות, והוא הצלם המוזכר בפסוק "אך בצלם יתהלך איש", ואינו בבחי' 'בצלמו' כי עדיין לא נקרא אדם בשלמותו. ויש בחי' צלם אלה"ים הכתוב בפסוק "בצלם אלה"ים עשה את האדם", שהם מוחין דגדלות, ואמנם הוא צלם הוי"ה אך בהתלבשות בצלם אלה"ים, ודו"ק. ויש צלם הוי"ה גמור והוא במוחין דגדלות השלמים.

ודע כי כללות כל בחי' צלם הזה כמ"ש בעז"ה הוא שם א' הנקרא הוי"ה כי המוחין דגדלות נקרא הוי"ה ותבין זה, וג' אותיות ראשונות שהם יה"ו נקרא צלם ג' אותיות, וה' אחרונה נקרא דמות, וזה סוד נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, וכללות צלם ודמות הוא אדם שלם הכולל זו"ן שהם אותיות יה"ו עם ה' אחרונה: והוא

3 סוף אות יא ד"ה ולענ"ד.
4 ע"ד המב"ש ש"ה פי"ג.

אלא ע"כ שכיון שהוא ג"ר דו"ק מוכח שיש בו הבחנה של ו"ק. והיינו כי אמנם ז"א בכללות הוא ו"ק שמתוסף לו ג"ר, וביחס הזה נראה שהתוסף לו ג' מדרגות שהם הג"ר, אמנם היחס הזה הוא דוקא מצד ההבחנה שז"א הוא תלת לכן מתוסף לו ג' מדרגות, אולם ביחס למה שז"א הוא ו"ק-תג"ת כנ"ל, כאשר מתוסף לו מוחין שהם ג"ר דו"ק, ומוכח להיות שהג"ר דו"ק יש בהם בחי' של ו"ק².

והוא מש"כ "היה ז"א איש בעל ו"ק והיה לו אז צלם א' אל הו"ק ועל אותו צלם נאמר אך בצלם יתהלך איש". כלומר כיון שהוא בסוד ו"ק, מוכח שגם הצלם הוא בעל ו"ק, וכפי שמתבאר להלן בדברי הרב שהזכר לעצמו הוא נקרא 'איש', וכשהוא ביחד עם הנק' הוא נקרא 'אדם' ע"ש הפסוק 'זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם', 'אדם' דייקא.

והצלם שהוא בבחי' ו"ק (שהם כלים למוחין) הוא כפי שהתבאר הרבה שיש מציאות של מוחין בכל שלב, בעיבור הוא באופן שהעובר הוא שיראשו בין ברכיו, שהוא בחי' 'מוחין דעיבור' בחי' נה"י, ויש בו גם בחי' 'מוחין דיניקה' בחי' חג"ת בחי' ו"ק, ויש 'מוחין דגדלות' בחי' חב"ד בחי' ג"ר. ולפי"ז נמצא שגם בבחי' העיבור יש לו אופן של מוחין, ויש בהם גם בחי' צלם כי הצלם הם הכלי והלבוש של המוחין, ודו"ק.

ועתה בבוא לו המוחין האלה הנקרא צלם כנ"ל נקרא צלם אדם כי כבר הוא נקרא אדם שלם, ועל צלם זה נאמר ויברא אלה"ים את האדם בצלמו, וכן כי בצלם אלה"ים עשה את האדם, כי ז"א נקרא אדם וצלם זה נקרא צלם אדם: והוא מדרגת הצלם של הגדלות, ואמנם

2 ועיין בש"ש סוף ד"ה "ולענ"ד", שכתב ואח"כ ראיתי בפ"ז לקמן דנראה דאופנים הרבה נאמרו בצלם, וכאן מתבאר בדברי הרב הבחנה של צלם שיש בו בחי' ו"ק.

ונבאר עתה איך אלו מוחין נקראין צלם ונעשין בחי' צלם: כלומר הם ב' שלבים מה שנקראים צלם לעצמם, ומה שהם נעשים בחי' צלם לתתא. והיינו שגם כאשר הם עדיין במדרגת התבונה הם 'נקראין' צלם, וכאשר הם לתתא הם 'נעשין' בבחי' צלם.

והענין כי הנה נתבאר לעיל כי יצאו מרחם של תבונה הא' שהיא הב' ומתלבשים בתבונה הב' שהיא הג': התבאר כבר לעיל¹ כי בינה היא ראשונה וביחס הזה תבונה א' היא ב', אמנם בדקות ההתפשטות היא בתבונה הג' וביחס לבינה היא הד', ופשוט. ואמנם התלבשות זה נחלק לכמה בחי': והיינו שבהתלבשות מתגלה מציאות הצלם לתתא. והתבאר לעיל שהצלם הם כלי ולבוש למוחין, וכבר שם מתגלה הארת המוחין והיא מתפשטת לתתא.

כי הנה תחלה קודם יציאת המוחין האלו היה ז"א איש בעל ו"ק והיה לו אז צלם א' אל הו"ק ועל אותו צלם נאמר אך בצלם יתהלך איש כי עדיין ז"א נקרא איש ולא אדם: והיינו שתחלה לפני קבלת המוחין הוא רק במדרגת ו"ק, ואח"כ הוא מקבל את הצלם והמוחין בתוכם, ונעשה ט"ס או י"ס כמתבאר לעיל.

וכבר התבאר שיש לז"א ב' מהלכים, והיינו כי אמנם הוא ו"ק אך הוא יצא באופן של תלת כי היה תג"ת בסוד נה"י לבד, ומאידך מטעם זה גופא הוא נעשה ו"ק, כלומר כיון שהיה תג"ת שהם ו' נעשה ו"ק בסוד חג"ת, כלומר ביחס הזה מה שהיה תלת אינו תלת כפשוטו שהוא נה"י, אלא תג"ת שמונח בו בחי' של ו"ק-חג"ת.

נקדים כדי לבאר את עומק הענין המתבאר כאן בדברי הרב, דהנה בחי' הצלם הוא באופן של תלת כי הרי הוא ג"ר, וא"כ צריך לבאר איך מתלבש בז"א שהוא ו"ק.

1 בהגו"ב אות ו', והיינו כי תבונה א' (ביחס לעצמה) היא חב"ד, תבונה ב' היא חג"ת, תבונה ג' היא נה"י, והנה"י הוא הנכנס לז"א שהיא התבונה הד' ביחס לבינה.

הצלם של המוחין דגדלות שהם היוו"ת, והצלם שהוא בשם היו"ה מתלבש בצלם דאלה"ים וע"ש זה נקראין צלם היו"ה בצלם אלה"ים כנ"ל. ובפרטות האותיות יה"ו הם צל"ם בסוד ג' אותיות⁵, והה' אחרונה דשם היו"ה הוא בחי' דמות, והיינו כי שם היו"ה יש בו בח' זכר ונק', כי יה"ו הוא בחי' הזכר, וה' אחרונה הוא בחי' הנק'.

ונבאר ג' אותיות צלם איך הם ג' אותיות יה"ו, ותחלה נתחיל מן ס' דצלם כי הנה הוא ממטה למעלה, והמ' שבו הוא בחי' עליונה מכולם וכנגדו י' של יה"ו והוא חכמה: אותיות צל"ם הם מתתא לעילא ולכן אות י' דיה"ו היא כנגד הם'.

והנה הם' של צלם כלולה מד' מוחין חו"ב חו"ג כל א' כלול מ' הרי ס': והיינו כי המ' הם ד' מוחין כי החו"ג נחלקים אהדדי, לעומת כך הל' הם ג' מוחין כי החו"ג נכללין כאחד. וכל אחד כלול מ', והיינו כמתבאר להלן דמיירי בשם היו"ה במילואו, והוא במילוי ע"ב שיש בו ד' יודי"ן⁶. נחדד, הרי צלם אינו הארה בבחי' היו"ה כפשוטו, אלא הצלם הוא מילוי של שם היו"ה. וכפי שהתבאר שהצלם אינו עצם ההארה, אלא הוא הכלי והלבוש שההארה של עליון מאיר לתוכו.

ומה שהוא בחי' מילוי, והיינו כי כל תחתון כלול בעליון והוא בין ביחס לאבא ובין ביחס לאמא, בפרטות ביחס לאימו הוא בבחי' שכלול בתוכה בעיבור, וביחס לאביו הוא בבחי' שכלול בטיפה שבאב. כלומר 'בפועל' הוא כלול באם מצד 'עובר במעי אימו' שהוא הולד בפועל. אולם 'בכח' הוא כלול באב, כי שורשו הוא בא מסוד טיפה שבמח האב. נמצא כי הצלם הוא בחי' הבן שיש בו שורש באם ובאב, כלומר הוא בבחי' שהוא כלול בעליון, ולכן הצלם הוא ב'מילוי' של שם היו"ה ולא בשם היו"ה עצמו.

ואמנם אלו מוחין יוצאין מרחם תבונה ראשונה שהיא הב' ונתלבשו בו"ס של תבונה הב' שהיא הג' כנ"ל, והם כחב"ד ח"ג דתבונה זו שהוא עד החזה שבבחי' עצמה: והיינו כי אמנם הצל"ם הוא ג' אותיות יה"ו, מ"מ כאשר הצלם מתלבש בתבונה הוא בו"ס דייקא, והם כחב"ד ח"ג.

והיינו שיש ב' תפיסות בצלם, וכפי שהתבאר לעיל שיש ב' מהלכים בז"א, דהוא תלת, והוא ו"ק. לכן מצד מה שז"א הוא תלת הוא היחס ששורש הצלם הוא גם תלת יה"ו, ומצד מה שז"א הוא ו"ק הוא מצד תפיסת הצלם שבהתפשטותו הוא בו"ס של התבונה. והיינו שמצד עצמות הצלם הוא בסוד ג' אותיות יה"ו, אך מצד גילוי הוא בסוד ו"ק שהם ו"ס עליונות של התבונה.

והיינו כאשר הז"א מקבל הצלם הוא קונה בחי' של הארה של ו' מצד הו"ס דתבונה, ועי"כ הוא מאיר לו"ק שבו. ואמנם יש הבדל יסודי בין הו"ס דתבונה שהם הו"ס עליונות מכתר עד גבורה, לעומת הו"ק דז"א שהם הו"ק תחתונות מחסד עד יסוד, אך מ"מ מונח כאן ב' תפיסות של ו'.

ובעומק כאשר ז"א גדל מו"ק ליי"ס הוא ע"י הארה זו שמאיר בו ב' תפיסות של ו', תפיסה העליונה דתבונה, ותפיסה תחתונה בסוד הו"ק שבו, והוא סוד מילוי ו"ו⁷.

וכבר ידעת כי כפי סדר התחלקות התבונה הוא גם כן התחלקות החכמה וממילא יובנו: והיינו כפי שהתבאר לעיל שיש צלם היו"ה ויש צלם אלה"ים, ושורש דצלם העליון שהוא צלם היו"ה הוא אבא, והשורש דצלם התחתון שהוא צלם אלה"ים הוא אמא-תבונה.

נמצא כי גם כן יש בחי' מוחין אחרים שנתלבשו בחכמה הג' של החכמה בו"ס ראשונות שבה שהוא עד החזה שבה.

נמצא כי ב' צלמים זכר ונקבה, זו בחי' חיה זו בחי' נשמה, וצלם אבא נעשית נשמה אל צלם דאמא ומתלבש בתוכו ונעלם שם לכן תמיד אין אנו מדברים אלא בצלם דאמא וממנו יתבאר צלם אבא וזכור ואל תשכח: כפי שהתבאר, יש ב' מהלכים במדרגת הצלם, והוא הצלם יה"ו (וה' אחרונה הוא הדמות), והוא הצלם בסוד ג' אותיות. ומדרגת הצלם בסוד הו' שמתלבש בסוד ו"ס עליונות דתבונה ב' שהיא ג'.

והנה כתב הרב שהארת הצלם במדרגת הו' היא הארה של ו"ס עליונות של תבונה שהוא מכתר עד גבורה, והיינו בלי תפארת, והיינו כיון שכאן מונין גם כתר וגם דעת. וצ"ב דלפ"ז נחסר התפארת והרי מאידך נאמר שהוא עד החזה שבבחי' עצמה, והוא שלישי עליון של תפארת והיינו בבחי' פסיעה לבר, ולפ"ז נמצא שהם ו"ס ושלישי.

עומק הארה זו, הרי בינה ותבונה הם י"ס שלמים יחדיו, והם סוד מ"ס⁸, הבינה היא ו"ס כח"ב חג"ת, ותבונה היא ד"ס נהי"ם. והרב כתב דלעולם מדברים בצלם אמא אע"פ שמתלבש בה צלם אבא, דהיינו שעיקר גילוי ההארה היא לעולם בצלם אמא ולא בצלם אבא. ומצד כך הארת הצלם מאירה בסוד אמא-ס"ג, כלומר ס"ג הס' הוא ו"ס והג' הוא השלישי ראשון דת"ת, ודו"ק. (וכן בסוד בחינות שהוזכרו לעיל, ג-ו תלת גו תלת וו"ק, ושורשם בשם ס"ג, שיש בו הבחנה של ס', סוד ו', ויש בו הבחנה של ג').

ונמצא שהתבונה שהיא ד"ס שהם נהי"ם, אינו נהי"ם גרידא, אלא נהי"ם שמאיר בהם השם ס"ג, ומאיר בה באופן של ו"ס ושלישי דת"ת דאמא כנ"ל. כלומר, הנה יבואר מיד בדברי הרב שיש הבחנה של אהי"ה שהוא צלם אמא, ויש הבחנה של ס"ג שמתגלה בצלם תבונה הג'⁹, והיינו ביחס לתבונה שהיא ס"ג אמא היא אהי"ה,

8 התבאר בתחלת הפרק.
9 ועיין בש"ש אות ט"ו כי גבוה מעל גבוה שומר.

7 הוא המילוי הפשוט, ואע"ג שיש גם מילוי עם י' או עם א'.

5 כפי שמתבאר להלן.
6 ש"ש אות יז.

אבל בכללות אמא היא ס"ג, והבחנה זו שאמא נקרא ס"ג היא הבחנה שיש בה ששה ושליש כנ"ל.

נחדד ונסכם מה שהתבאר עד השתא בעומק השמועה בדברי הרב. יש הבחנה של תלת-תג"ת שהוא מדרגת הז"א, וביחס הזה מאיר בו הארת הצלם שהוא יה"ו שהוא ג' אותיות. ויש הבחנה של ז"א שהוא ו"ק¹⁰ ומאיר בו הארה מו"ס דתבונה הג'. והתבאר שיש חילוק בין הו"ק העליונים לו"ק התחתונים, ו"ק תחתונים הם מחסד עד יסוד, והו"ק העליונים מכתר עד גבורה, והתחדד שהו"ק העליונים אינו עד גבורה כפשוטו אלא הוא עד שלישי עליון דת"ת בסוד פסיעה לבר. והוא המתבאר בדברי הרב שעיקר גילוי מדרגת הצלם הוא צלם דאמא וצלם דאבא מתלבש כנשמה בצלם דאמא, כלומר משום דאמא בהגדרה כוללת היא שם ס"ג, ונהי דבפרטות אמא היא אהי"ה ותבונה היא ס"ג בסוד הארת מ"ס שאימא מאירה בחי' ו"ס בתבונה, אמנם הארת הצלם היא באופן של שם ס"ג¹¹ שהוא בסוד ס"ו-ו"ס, וג' שלישי עליון דת"ת.

נמצא שמדרגת האמא שהיא ס"ג מאירה בז"א באופן הנ"ל, והיינו שהז"א מצד עצמו הוא ו"ק ומאיר בו ו"ק עליונים, והיינו כי כל צלם הרי יש בו צלם דאבא וצלם דאמא, אך גילוי הצלם הוא צלם דאמא באופן של שם ס"ג בסוד ו"ס ושלישי, והגילוי הזה בפועל הוא באופן שתבונה ג' מאירה בז"א מכתר עד גבורה ועוד שלישי ת"ת בסוד פסיעה לבר, והיא גופא המדרגה שמאירה בז"א ביחס למה שהוא רק ו"ק כנ"ל.

בהבחנה דקה יותר, ז"א עצמו הוא ו"ק שנעשה בו בחי' 'תוספת' של ג"ר, והיינו

שאם הוא היה ו"ק כפשוטו לא היה שייך בו בחי' תוספת. אלא שיסוד הדבר הוא כי הרי אות ו' יש לה ב' משמעויות, או ו' המבדלת או ו' המחברת, והיינו שמצד הו' המבדלת יש בו דעת המבדלת וביחס הזה נמצא שהוא ו"ק שנבדל מהג"ר, אך מצד ו' המחברת יש בו בחי' שמחבר לו עוד תוספת, והוא השורש שיש בז"א בחי' תוספת בו"ק, ואינו ו"ק כפשוטו.

הוא סוד הידור מצוה בשלישי, הוא השלישי שמתוסף במציאותו של הז"א, והוא מסוד הארת אמא בסוד ס"ג בסוד ו"ס עליונים דתבונה ג' שהם ו"ס ושלישי ת"ת שהוא עד החזה, והארה זו היא בסוד ו' המחברת בחי' ו' 'המוספת', והיא ההארה של הו"ס העליונים בו"ק התחתונים, כלומר מהארת הו' העליונים נעשה בו"ק התחתונים בחי' תוספת, בסוד המוסיף במצוה עד שלישי, ומכח זה גופא הוא יכול לקבל תוספת של ג"ר.

והארה זו דצלם בסוד הס"ג היא שורש הארת עיקר הצלם המתגלה, וצלם דאבא מולבש ונעלם שם באמא כנ"ל, כלומר עיקר ההארה המתגלה היא משורש אמא בסוד הס"ג בסוד תוספת, שזה שורש כל מציאות ההארה. והיינו כי מה התבאר בדברי הרב שסדר התחלקות התבונה הוא ג"כ התחלקות החכמה והיינו אבא ויש"ס, היינו מכח הארה הס"ג שהוא הארת בסוד תוספת כנ"ל, ודו"ק.

נחדד עוד, הרי עיקר מדרגת גופא הוא מדרגת הז"א שהוא הת"ת, וכנודע הת"ת עצמו נחלק לג', שלישי ראשון מהכתפין עד החזה, שלישי שני מהחזה עד הטבור, ושלישי שלישי מהטבור עד מקום הרגליו. וברור ופשוט שהחלק של הת"ת שנקרא גופא הוא החג"ת דת"ת שהוא שלישי אמצעי, שהוא מהחזה עד הטבור¹². והיינו

שבפרטות מהטבור ולמטה אינו לגמרי במדרגת גופא כי הרי היסוד שהוא אבר קצר אין בו רק שני שלישים ולכן הוא מתחיל מן הטבור שאז שלישי תחתון דת"ת נעשה חלק מן היסוד, בסוד 'ואלה תולדות יעקב יוסף'. מאידך שלישי ראשון דת"ת שהוא ממקום הכתפין עד מקום החזה הוא בחי' חב"ד דת"ת, וכנודע שכל חב"ד הם בבחי' מקיפין, בסוד ראייה למרחוק, שמקום גילוייה הוא במקום החזה בסוד 'תא' חזי' כנודע.

לפ"ז מה שהתבאר שמאיר מהתבונה מהכתר עד גבורה ושלישי ראשון דת"ת, שהוא מהכתפין עד מקום החזה, ומאיר בו"ק התחתונים בחי' תוספת של ג"ר בו"ק, נמצא שאין הארה זו בבחי' שלישי אמצעי דת"ת שהוא עיקר גופא, והטעם הוא כי ההארה זו היא הארה של בחי' 'תוספת', ולכן היא הארה בשלישי עליון דת"ת דייקא, בסוד 'מקיף' בסוד שהוא עצמו 'תוספת'. והיינו שיש תוספת מדין נה"י בבחי' היסוד שמתחיל מן הטבור כנ"ל בסוד 'יוסף ה' עליכם', שהוא בסוד ו' קטיעא כנודע יסוד אבר קצר, ויש תוספת מדין החב"ד בסוד מקיפין כנ"ל.

הארה זו מדין תוספת מצד החב"ד של הת"ת הוא בסוד 'ויהיב חכמתא לחכימין', בסוד המוחין, בסוד תוספת חכמה לחכימין¹³, היא הארת הצלם שמתגלה ע"י אמא דייקא, ודו"ק. והיינו שאינו מתגלה רק בסוד התוספת התחתונה בבחי' 'אין נבון וחכם כמוך' בסוד יוסף בחי' יסוד, אלא בסוד אמא בסוד הארת הס"ג כנ"ל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא מהשיעור השבועי בירושלים בספר עין חיים

לקבל את הסיכומים הקודמים, אנא בקש לכתובת bilvavi231@gmail.com

13 בבחי' שיש בו כבר חכמה.

12 והתבאר במ"א שאמצעו הוא טבורא דליבא.

10 והתבאר לעיל שהוא גופא מטעם שהוא תג"ת כלומר בחי' ו' באופן של תג"ת.

11 מצד גבוה מעל גבוה שומר כנ"ל בדברי הש"ש.

איפה

וא"כ, מה שה'בת' וה'איפה' מידה אחת להם, מה עומק ההגדרה - מה שהאיפה נאמרה ביחס למידה של 'עשירית האיפה', באותו יחס נאמר שהבת נוטלת אחד חלקי עשרה, 'עישור נכסים', זה גופא מונח במה שה'בת' וה'איפה', מידה אחת להן, זה האיחוד שמתגלה בבריאה.

שיעור העשרה שבבריאה, וה'עשירית שבבריאה

אבל להבין יתר על כן, הכח שמתגלה במציאות של ה-פה, יש את המציאות של העשרה, ויש את המציאות של ה-אחד חלקי עשרה.

בכללות ממש, "שיעורין חציצין ומחיצין הלכה למשה מסיני", והרי בדיני שיעורים נאמרו הרבה דינים בשיעורים, אם זה יהיה כזית, אם זה יהיה כביצה, אם זה יהיה רביעית, זרת, אצבע, וכן ע"ז הדרך, כל גדרי מידותיה של תורה, אבל מה ששיעורים נקראים שיעורים, זהו שיעור מלשון של עשר, העשר זה השיעור הכללי של הבריאה.

וכידוע עד מאד בקומת הבריאה, בשורש זה ב'איסתכל באורייתא' עשרה דיברות, וב'ברא עלמא' זה עשרה מאמרות שבהם נברא העולם, כלומר השיעור של הבריאה הוא שיעור של עשר, זה קומת הבריאה, קומתה היא שיעור של עשרה, זהו תיבת שיעור - עשר, שמתגלה במציאות הבריאה.

והבריאה נבראה בעשרה מאמרות, ושורשה בעשרה דיברות, כלומר "בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם", זה כח הפה, כח הדיבור שנמצא בפה, כח האמירה שנמצא בפה, מכחו נברא העולם.

וא"כ, המידה שנקראת איפה, גדרו הוא א'-י', פה, כמו שנתבאר, זהו אחד חלקי עשרה של מציאות הפה, זה שורש המציאות שממנו הושתת, ממנו נברא מציאות העולם, מכח מאמר פיו של הקדוש ברוך הוא, כביכול כאשר הקב"ה ברא את עולמו בעשרה מאמרות, "בעשרה מאמרות נברא העולם", המאמר העשירי הוא 'עשירית האיפה', ממנו נברא אדם הראשון, הוא שורש המציאות של פנימיות הבריאה, תכלית הבריאה, שלימות הבריאה, זוהי קומת האדם, והוא נברא מ'עשירית האיפה', זה שורש מציאות יציאת האדם, שהוא נברא מ'עשירית האיפה'.

מדרגת האיפה אצל אברהם אבינו

ולפ"ז, כאשר נעשה מציאות של סדר הבריאה, "עשרה דורות מאדם ועד נח", "עשרה דורות מנח ועד אברהם", ובדורות אלו קלקלו והרשיעו, ובאברהם מתחיל עולם התיקון.

ושורש התיקון שנאמר באברהם זהו בפרשת "וירא אל אברהם" בסדר של ההכנסת אורחים, מה שאומר אברהם לשרה "מהרי שלוש סאים קמח סלת לושי ועשי עוגות", מה שהשיעור הוא שלוש סאים, כלומר זהו בשיעור של ה'איפה'. והיינו שע"י אברהם, בבחינת "בהבראם" - 'באברהם נברא העולם' כדרשת חז"ל כידוע עד מאד, מכחו של אברהם מתגלה הכח של ה'עשירית האיפה', מתגלה ה'איפה' של ה'שלוש סאים' שהוא בא לתת להם למלאכים, זה שורש התיקון אברהם אבינו מגלה.

אבל בעומק, ה'שלוש סאים' הללו הרי לא ניתנו כמו שמפורש

איפה, איפה בלשון הקודש משמש בכמה פנים, בפשוטו, כדוגמת לשון הקרא "מי איפוא הוא הצד ציד" - "איפה אתם רועים", מלשון של איה, והוא משמש, בלשון הקודש גם בלשון של מידה, "שיעורין חציצין ומחיצין הלכה למשה מסיני" כמו שמבו' בגמ', ואחד מהשיעורים הוא שיעור של איפה, שאיפה היא שיעור של שלושה סאים.

מהות מידת האיפה

בתורה הוזכר כמה וכמה פעמים המידה של איפה, זה נאמר ביחס למן שהיה עומר לגולגולת שהוא עשירית האיפה, וזה נאמר ביחס למנחות ששיעורם הוא עשירית האיפה סולת.

כלומר, שכאשר הוזכר בגדרי דיני תורה 'איפה', לא מוזכר דין של שיעור של איפה, אלא מוזכר דין של 'עשירית האיפה', במן זה לא שיעור לדינא, אבל הוא היה בפועל, שהמציאות היתה שירד עומר לגולגולת, עשירית האיפה לכל אחד ואחד, אבל בדיני מנחות, במנחת סוטה ובמנחת כהן גדול, ועוד, נאמר דין של מנחה של עשירית האיפה, אבל אין דין בתורה שיסודו הוא 'איפה', ויסוד הדין איפה שנאמר, זה ביחס לעשירית האיפה, זה גדר מידת האיפה.

ובלשון פשוטה, המידה שנקראת איפה, יש בתיבת איפה את האותיות א' וי', כלומר, זה ה'עשירית' שבדבר, עשירית מהי' הוא הא'. אי-פה, כלומר, אחד חלקי עשרה של ה-פה דהיינו של הפה, זה המידה הנקראת איפה.

והיינו, שכל ההגדרה של מידת איפה, היא לא מידה גמורה לעצמה, אלא הגדרת הדבר הוא, שאיפה זהו כח שמגלה את ה-אחד חלקי עשרה, הוא גופא העומק של הגילוי שנקרא איפה.

זה לא כמו כל מידה ומידה שאפשר לחלק אותה לעשרה, שאז יש בדינו עשירית ממנה, אלא שכמו שחודד כל מה שמוזכר המידה של איפה בתורה, זה רק ביחס לדין 'עשירית האיפה', כלומר, שבמידה עצמה שנקראת איפה, מונח ה'עשירית' שבה, זוהי ההגדרה.

'עשירית האיפה' מקביל ל'עישור נכסים' דבת

והדוגמא הבהירה לכך, זה מה שמבואר בפסוק ביחזקאל (פמ"ה פסוק יא) "האיפה והבת תוכן אחד יהיה", והגמ' במנחות דף ע"ז דורשת מהפסוק הזה, שהמידה של 'בת' ומידה של 'איפה', מידה אחת הן, אם זה מידה אחת, א"כ מדוע הם נקראים שתי מידות, 'בת' ו'איפה', גדר בת כמו שמבואר בסוגיא בבבא בתרא, מדאורייתא בן יורש ובת אינה יורשת, ומדרבנן תיקנו רבנן עישור נכסים לבת, כלומר שההגדרה של בת שהיא אחד חלקי עשר, זה מה שמבואר לדינא, וכמו שהרחיבו רבותינו מאד, זהו גדר של מציאות של בת, מה שנאמר שהיא נוטלת אחד חלקי עשר בנכסים - עישור נכסים, זה לא רק תקנה לצורך - 'כי היכי דליקפצו עליה' כפשוטו, אלא עומק דברי הגמרא הוא, שזה מידתה, זה מהותה, זה חלקה, זה הוייתה, ולכן היא נוטל אחד מעשר מן הנכסים.

ואמנם בעיסה הזו חל מציאות של טומאה, אבל מכנגד יש את העיסה דתיקון' שזה מדרגת ה'מון', כנגד ה"שלוש סאים קמח סולת לוי ועשי עוגות" שאברהם רצה לתת להם לחם לאכול, היה במדבר את המון, וכנגד ה"ואל הבקר רץ אברהם" שזה הבשר שהוא נתן להם, היה במדבר את השלו.

אבל לעיקרא דידן כאן השתא, מה שכנגד ה'לושי ועשי עוגות', חל מציאות של אכילת המון, ב'לושי ועשי עוגות' יש חסרון, ומצד כך ביציאת מצרים כאשר בני ישראל יוצאים ממצרים בליל התקדש החג, הם יוצאים עם מצה בידיהם, בבחינת "עוגות מצות" כי לא חמץ, וא"כ כאשר נעשה הגילוי של אותם "עוגות מצות", הם צריכים לתקן את ה'דם נדה' שמכחו לא ניתנו ה'עוגות' של 'לושי ועשי עוגות' למלאכים, זה מה שמתגלה במכת בכורות, שכשהקדוש ברוך הוא נוגף את בכורי מצרים, בני ישראל נצטוו לתת את ה'דם פסח' על המשקוף ועל שתי המזוזות, על מנת להציל את בני ישראל, ומכח כך הם יוצאים ממצרים עם ה'עוגות מצות' לא חמץ, שכנגד ה'לושי ועשי עוגות', ה'דם שנבלע באותם 'עוגות' שעשתה שרה, שלא ניתנו לשלושת המלאכים, תיקון הדבר היה ביציאת מצרים, שכאשר הם יוצאים ממצרים, מכח ההארה של 'ליל התקדש החג', נתקן אותו ה'דם ע"י ה'דם שניתן על המשקוף ועל שתי מזוזות, כאן יש את שורש הדבר שיציאתם ממצרים היא כשבידיהם ה'עוגות מצות' כי לא חמץ'.

אבל יתר על כן, כמו שאומרים חז"ל כידוע, וגם זה מובא ברש"י על התורה - שב'עוגות מצות' שהוציאו בני ישראל ממצרים, טעמו בהם טעם מן, כלומר, השורש של ה'עוגות מצות', שאתם יצאו ממצרים, היה בהם כבר את ההארה של מציאות המון, הרי התכלית של יציאת מצרים היא "תעבדון את האלקים על ההר הזה", וכדברי חז"ל הידועים, "לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המון", מכח כך ההארה של המון מאירה כבר ביציאת מצרים, ונמצא ששורש תחילת התיקון, היה כבר ב'עוגות מצות' כמו שנתבאר, שזה תיקון את ה'לושי ועשי עוגות', שנטמאו בדם נדה.

אבל יתר על כן, כאשר יורד המון בפועל, שמה השיעור של המון הוא עומר לגולגולת - "עשירית האיפה", כאן מתגלה להדיא עומק נקודת התיקון של האיפה ב'עשירית האיפה' דמן.

ביאור השייכות בין נתינת התורה לירידת המון

ירידת המון שהיתה לצורך התורה, "לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המון", ביאור הדבר - שהרי תמיד יש בפה שתי כוחות, יש כח של דיבור, ויש כח של אכילה, הדיבור זהו מה שהאדם מוציא מתוכו לחוץ, והאכילה זה מה שהאדם מכניס מחוץ לפנים, אלו הם שתי כוחות שהם הפוכים זה מזה, זה לא רק שתי כוחות, אלא הם 'דבר והיפוכו'.

ובלשון אחרת והיינו הך - הדיבור שיוצא הוא הרי עולה מכח כפי הריאה שמוציאים את הרוח, והוא עובר את ה' מוצאות הפה, ויוצא לחוץ באופן של כ"ב אותיות. וא"כ הוא עולה מהגוף לראש, לעומת כך במציאות האכילה האוכל יורד מהראש לגוף, אל הלב שמחלק לכל שאר האיברים את כל חלקיו של האוכל.

בקרא, וכמו שרש"י מביא מיסוד דברי חז"ל כידוע, ששרה פירסה נדה, ומכח כך שפירסה נדה נטמאה העיסה, ואברהם היה אוכל חולין בטרה, ולכן הוא לא נתן להם את אותה עיסה.

כלומר השורש של מציאות ה"מהרי שלוש סאים וגו' לוי ועשי עוגות" שזהו שורש האכילה של מדרגת ה'איפה', הוא לא ניתקן בשלימותו אלא נפל בו מציאות של דם נידה.

השייכות בין טומאת האיפה דאברהם לבשורת לידת יצחק

וגדר הדבר, במילה איפה עצמה יש כמה וכמה צירופים, וכידוע מחז"ל "ארבעה אותיות בנות כ"ד צירופים", אבל יש את הצירופים החלקיים שנמצאים בתוך התיבה, ומצד כך, איפה עולה אף י-ה, כלומר שנעשה מציאות של חרון אף, ולעניינא דידן כאן השתא, 'אברם אינו מוליד, אברהם מוליד, שרי אינה מולידה, שרה מולידה', שכידוע עד מאד נעשה העתקה מהי' של שרי, ע"י שנחלקה הי' - עשרה, לשניים, ונעשה ה' לאברהם וה' לשרה, ומכח כך היה מציאות של לידה.

כאשר המלאכים באים לבשר על לידתו של יצחק, כפי שהוזכר פעמים רבות מאד, יצחק נקרא יצחק מלשון י' - צחק, כלומר מתגלה הצחוק, השחוק שבי', מתגלה הכח הפנימי של ה'במאמר אחד יכול להיבראות', ומה שהעולם בפועל נברא בעשרה, זה מציאות של שחוק. וא"כ כאשר המלאכים באים לבשר על לידתו של יצחק, לכן אברהם נותן שלוש סאים שהם במדרגה של ה'איפה', א-י-פה, כח העשרה, וכח ה'עשירית האיפה' שמתגלה, ואברהם אבינו רוצה לתת להם שלוש סאין, כלומר, הוא רוצה לתת להם מציאות של איפה, על זה גופא חל הצחוק - שהוא על העשרה, שזה האיפה השלימה, וכל מה שיש לנו מהאיפה, זה לא האיפה השלימה, יש לנו רק את ה'עשירית האיפה', אין לנו את האיפה השלימה של כל כח הי'.

מהצד התחתון מתגלה שזה עשירית האיפה, ומהצד העליון מתגלה שזה ה'אחד' שכולל בתוכו את כל העשרה, אלו הם שני הצדדים של הדבר, מה עומק נקודת הגילוי שבו.

אבל מ"מ א"כ כאשר אברהם אבינו בא לתת למלאכים את האיפה, לא היתה האפשרות לתת את אותה איפה, וחל על האיפה הזו אף י-ה.

וברור הדבר, הרי אברהם רצה לתת להם את זה בשעה שהם באו לבשר על לידתו של יצחק, מה שנטמאה העיסה ומה שהם באים לבשר על לידתו של יצחק, זה לא שני דברים, אלא היא גופא, הוא רצה לתת את מדרגת האיפה השלימה, וכשנטמאה אותה איפה, זה השורש של הצחוק - י' שמתגלה ביצחק, שאין לנו גילוי של עשרה, אלא מהצד התחתון יש לנו גילוי של 'עשירית האיפה' אחד חלקי עשר, ומהצד העליון יש לנו את הכח של ה'אחד' שכולל בתוכו את כל העשרה, זה גופא עומק נקודת הדבר, מה שנטמאה העיסה שרצה אברהם אבינו לתת למלאכים שבאו לבשר על לידתו של יצחק.

תיקון ה'עוגות מצות' ביציאת מצרים ל'לושי ועשי עוגות'

צד הקלקול שחל במן

ומצד ההבחנה הזו, נתקן האף - ה'חרון אף' שמתגלה מצד הקלקול באיפה כמו שהוזכר, שמכח כך מתגלה הטומאה של הדם, וכאשר נתקן הדבר במדרגת מתן תורה, אז יורד להם מציאות המן, שהמן הוא עשירית האיפה.

אבל אילו היה למן ירידה בשלימות, אז באמת לא היה מציאות של איפה שמתגלה בה צד דקלקול, אלא דייקא זה היה עומק נקודת התיקון, אבל במעשה של דתן ואבירם שהיה במן, שהותירו מן המן שאז - "וירום תולעים", מחד נאמר "ויילקטו אותו בבוקר בוקר וגו' וחם השמש ונמס", שמה שלא היו לוקטים היה נמס, וכמו שאומרים חז"ל כידוע, שהיו שותים ממנו החיות וכו', אבל כאשר ההשארה היתה מצד נקודת הקלקול כמו שהיה אצל דתן ואבירם, נעשה מהמן מציאות של תולעים.

וברור לכל בר דעת, מה העומק של הדבר שיש במן מציאות של תולעים, כמו שכאשר האדם נקבר מצד הקלקול של 'מות תמות' הוא הופך להיות על דרך כלל "ירימה ותולעה", וכמו כן המן כאשר הוא יורד לארץ, בתפיסה העליונה שלו כמו שנתחדד הוא אינו מקבל טומאה, אבל אם הוא מתגלה מהצד התחתון שבדבר, שמשאירים אותו למחרת באופן דקלקול, נעשה אופן שהוא יורד לארץ, והוא מקבל את תפיסת הארץ, ואם הוא מקבל את תפיסת הארץ, הוא נעשה "רמה ותולעה", זה עומק נקודת הדבר שחל במן נקודת קלקול.

עומק השיעור 'עשירית האיפה' שהיה במן

והעומק הדק יותר - הרי כל הגדרת המן כמו שנתבאר, זה הגדרה של שיעור 'עשירית האיפה', אם משאירים ממנו למחרת, כלומר זה התנגדות ל'שיעור' של המן! - כל ההווה של המן שהיא יורדת מדין 'שיעורין' ניתנו למשה מסיני, איפה השורש של 'שיעורין' ניתנו למשה מסיני? - הרי "כל מה שעתיד תלמיד ותיק לחדש נאמר למשה בסיני", שזה עד הפרטות הגמורה [או כמעט הפרטות הגמורה], וכ"ש שיעורין שהם בשורש הדבר, ודאי ש'שיעורין' ניתנו למשה מסיני, אבל בעומק הדק, איפה מתגלה שיעורים שניתנו למשה מסיני? - המן שירד לפי שיעור זה השורש של כל שיעורין שניתנו למשה מסיני, השיעורין לא ניתנו לו רק באופן של לימוד של דברי תורה - שזה השורש הפנימי -, אלא היה הוצאה מהכח לפועל של מציאות השיעור, עיקר השיעור התגלה מכח ה"לא ניתנה אלא לאוכלי המן", שהמן הרי ירד במציאות של שיעור, עומר לגולגולת עשירית האיפה, וא"כ נמצא בעומק, שכל ההגדרה של 'שיעורין' ניתנו למשה מסיני, הגילוי של השיעור שניתן למשה מסיני הוא ניתן במן.

ולכן מצד כך, הגדרה חדה מאד - הרבה שיעורים יש מסיני, כמו שהזכרנו מעט בראשית הדברים, אבל השיעור ב-ה' הידיעה שנתקבל מסיני שהוא השורש לכל השיעורים, על אף שיש במידות היבש - חומר, כור, לתך - שהם יתר על איפה, אבל השיעור הגמור שמתגלה בהר סיני, הוא השיעור של איפה, זה השיעור שירד במן, 'עשירית האיפה', אמנם הוא היה 'עשירית' אבל 'עשירית האיפה', וא"כ השיעור שמתגלה הוא שיעור מידה של איפה, כלומר - זה

"לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן", עומק ההגדרה של הדבר הוא, שהכח של האכילה והכח של הדיבור, הם לא שני דברים נבדלים זה מזה, אלא מאותו מקום של דיבור - 'ודברת תם' שניתנה תורה, דהיינו במדרגת עשרת הדיברות שמכחם נצטוונו ב'ודברת בם', מאותו מקום יש את כח האכילה של המן, כיון שהם לא נבדלים זה מזה, זה עומק ההגדרה של "לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן".

במתן תורה היה עשרת הדיברות, שהצד העליון שבהם זהו ה"אחת דיבר אלקים שתים זו שמעתי", והצד התחתון שבדבר, זה מה שמתגלה באכילה, שזהו כח העשרה שמתגלה באיפה, ואוכלים ממנו 'עשירית האיפה', שזהו שיעור המן שניתן לכל יחיד ויחיד, זה מה שכל יחיד אוכל.

ובלשון דקה יותר, יש את כח הכלל ומצד כך זה 'אחת דיבר אלקים', ויש את כח הפרט - ומדין הפרט כמה כל אחד קיבל בפרטות מהמן זהו ה'עומר לגולגולת' - 'והעומר עשירית האיפה הוא', זהו השיעור כמה המנה הפרטית שהיתה לכל אחד, המנה הפרטית זה גופא גדר השיעור של 'עשירית האיפה' מהצד התחתון של הדבר.

תיקון טומאת העיסה דאברהם ע"י המן

אבל מ"מ א"כ, האכילה שהיתה במן ששיעורה 'עשירית האיפה', הגדרת 'עשירית האיפה' היא, מציאות של תיקון האכילה הראשונה שהיתה צריכה להיות נתקנת אצל אברהם אבינו כמו שהוזכר, ב'שלוש סאים קמח סולת לושי ועשי עוגות', שע"י ששרה פירסה נדה, לא יכלו לאכול את אותם שלוש סאים, אכילת המן שכל יסודו הוא מן מן השמים, הוא מופקע מתפיסת הטומאה של 'פירסה נדה', בדקות כמובן, יש מקום לדון האם המן היה יכול לקבל טומאה או לא, שהרי כל דבר שיש עליו שבעה משקין, הוא נהיה מוכשר לקבל טומאה, והרי במן נגע בו שבעה משקים, שהרי היה בו שכבת טל מלעילא ושכבת טל מלתתא, וא"כ יש לדון האם הוא הוכשר ע"כ לקבל טומאה או לא, ואף ש"אין דבר טמא יורד מן השמים" אבל המקום לדון הוא, שבשעה שהוא ירד למטה הוא כן נטמא.

ולכאור' כמו שדברי תורה אינם מקבלים טומאה כמו כן המן, מכח 'לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן', שהאכילה שלהם היתה בטהרה, שהם אכלו מן השמים, מסתברא מילתא שהמן לא היה בו אופן של טומאה כלל, כלומר שהמן יש בו הפקעה מוחלטת של מציאות ה'פירסה נדה', שע"כ חל באותה איפה מציאות של טומאה, כאשר יש את אכילת המן, שם נתקן הדבר בשלימותו, שאין מציאות של ירידת הדבר לתתא באופן שהוא מקבל את תפיסת ה'לתתא' שיהא שייך בו מציאות של טומאה, אלא נשאר בו האור הזיו העליון, וא"כ הוא תמיד נשאר במדרגה של "אין דבר טמא יורד מן השמים", כלומר שהוא מופקע מן הטומאה מצד עצם הווייתו, כי הוא נשאר באותה מדרגה של "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים", ולא במדרגה של "המוציא לחם מן הארץ", ולפיכך הוא אינו מקבל טומאה, כאן מונח עומק נקודת הטהרה.

במאמר של יצחק מכח יעקב אבינו במה שאמר 'מי אפוא הוא הצד ציד' וגו', זה התקלקל לאחר מכן בזרעו אצל יעקב, שהוא שולח את יוסף לאחים שנאמר שם "הגידה נא לי איפה הם רועים", אבל השורש הוא ב'איפה' שאמר יצחק ביחס למטעמים.

ובהקבלה למה שהוזכר השתא כפי שחודד - יש בפה את הכח של האכילה, ואת הכח של הדיבור, ופשוט וברור, אם מחלקים את זה בזרעו של יצחק, יעקב ועשיו - יעקב "הקול קול יעקב", עשיו אמנם מצד הדיבור דקלקול כמובן כחו בפיו, כדרשת חז"ל על 'איש ציד איש שדה' שמרמה את אביו באמרי פיו, צד את אביו באמרי פיו, אבל בפשטות מהו "איש ציד" מה שהוא צד זהו על מנת לאכול, ולכן הרי אומר לו יצחק - "וצודה לי ציד ועשה לי מטעמים וגו' בעבור תברכך נפשי בטרם אמות", וא"כ הוא מבקש ממנו להביא לו אוכל.

וא"כ - הגדרה בהירה - כח החילוק בין הדיבור שבפה לאכילה שבפה, הוא נחלק בין יעקב לעשיו, יעקב מקבל לחלקו את "הקול קול יעקב" את כח הדיבור, ועשיו מקבל לחלקו את מציאות האכילה, ולכן דייקא יצחק מבקש מעשיו "ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי וגו' בעבור תברכך נפשי בטרם אמות".

אבל כאשר רבקה שומעת מה שאומר יצחק לעשיו, ואומרת ליעקב בנה הקטן שיביא הוא מטעמים כדי שאביו יברך אותו, כלומר היא רוצה לגלות את עומק נקודת הצירוף שהאכילה שבפה והדיבור שבפה יצטרפו אצל יעקב אבינו, והם לא יהיו נחלקים.

כמובן יצחק רצה לברך את עשיו, כלומר להאיר לו מכח הדיבור ברכה גם למקום האכילה, זהו "ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי בעבור תברכך נפשי בטרם אמות", כדי שיהיה כח של דיבור שיתגלה בכח של האכילה, אבל רבקה באה לצרף אצל יעקב שעצמותו והווייתו הוא כח של "הקול קול יעקב", שהוא הוא זה שיצרף את האכילה לנקודת הדיבור.

ופשוט וברור הדבר - הרי מעיקרא קונה יעקב מעשיו את הבכורה מכח נזיד עדשים, הוא נותן לו את האכילה דקלקול לחלקו, וכאשר מגיעים לאחר מכן הברכות [ברכה - בכורה כידוע אותיות השוות אהדדי], יעקב לוקח את חלק האכילה דתיקון ומביא מטעמים ליצחק, היפך האכילה דקלקול שביום מיתתו של אברהם נותן יעקב לעשיו את האכילה דקלקול, ב"טרם אמות" של יצחק הוא לוקח את חלק האכילה דתיקון ומחזיר אותו בחזרה לחלקו באופן דתיקון.

אם הדבר הזה היה נעשה באופן השלם, לא באופן של "בא אחיך במרמה ויקח ברכתך", שעל זה אומרים חז"ל כמו שהוזכר, שנענש יעקב אבינו בלשון של 'איפה' שנאמר אצל יוסף כנגד ה'איפה' שאצל יצחק, היה מתגלה האופן של האכילה שמצטרפת למציאות הדיבור שיהא באופן השלם של הדבר, ואז ה'איפה' היה תיקון שלם של האכילה.

אבל כאשר זה נעשה מצד נקודת הקלקול, להבין ברור - זה לא רק כפשוטו, שהקלקול התגלה ב"איפה הם רועים" ששם זה התקלקל

השורש לכל השיעורים כולם שמתגלה במדרגת מציאות המן, יש את הכללות של 'שיעורים ניתנו למשה מסיני' ושורש כל השיעורים הוא במדרגת איפה כפי שחודד השתא.

ולפיכך, אילו המן היה נשאר בשלימותו, כל שיעוריה של תורה היו צריכים להיות מצד מהלכי התיקון שבדבר, אבל כאשר נעשה הקלקול במן שחל ה"יורם תולעים" מכח דתן ואבירם כמו שהוזכר, מתגלה כח נקודת הקלקול, ואז לא מתקלקל רק המן שירד בפועל שכשהותירו אותו למחרת חל בו מציאות של קלקול, [ובעומק מה שהשאירו אותו למחרת זה השורש של החמר שהיא המידה הגדולה של היבש - אותם אותיות].

התנגדות דתן ואבירם למשה רבינו שהיה במן

וביתר חידוד השתא, הגדרת הדבר הוא כך, כאשר משאירים את הדבר והוא הופך לתולעים, א"כ מתקלקל השורש של כל השיעורים שניתנו למשה מסיני, ובלשון בהירה ופשוטה, הרי דתן ואבירם התנגדו למציאותו של משה, שזהו סדר הדבר כמו שדורשים חז"ל, כל מקום שנאמר 'ניצים' ו'נצבים' אינם אלא דתן ואבירם, ולפי"ז בעומק, מה שהם מתנגדים למשה, אחד מהפנים של ההתנגדות שהם מתנגדים אליו זהו לשיעורים שניתנו למשה מסיני, לזה גופא חל עומק נקודת ההתנגדות שדתן ואבירם מתנגדים, מה שהם משאירים את המן ונעשה ממנו מציאות של תולעים, זה לא רק התנגדות, למן שירד בזכותו של משה, [- שגם זו הגדרה בהירה - מה שהם פחות התנגדו לבאר ופחות התנגדו לעננים, זהו בגלל שהם היו בזכות אהרן ובזכות מרים, הם מתנגדים למן מכח שירידתו היתה מכחו של משה רבינו], אלא בעומק הדק יותר לפי מה שמתחדד השתא - עומק ההתנגדות של דתן ואבירם, הוא לא רק למן בפועל שירד אלא הם התנגדו לשיעור, ולכן הם השאירו [-מעין אותו לשון] אותו למחרת, מה שהם משאירים למחרת היינו שהם מתנגדים לשיעור שבמן, וכשהם מתנגדים לשיעור שבמן הם מתנגדים לשורש כל השיעורים של התורה, כאן חל מציאות האיפה שהופך להיות מלשון 'חרון אף' נקודת הקלקול שבדבר, זה שורש נקודת הנפילה של כל שיעוריה של תורה שלא מתגלים מצד ההארה השלימה כפי שהיה צריך להיות אילו המן היה מתגלה בשלימותו.

ומיניה וביה, מוכח בתוך הדברים עצמם - המן נקרא מן כידוע, מלשון מנין, שמונים וסופרים את הדבר, כל שיעור זה הגבלה במידת מה למציאות שנקרא מנין, שמונים את הדברים כפי גדרו, כפי שיעורו, זה גדר מציאות של מנין, וגדר של שיעור.

וא"כ ההתנגדות למן הוא למנין שבמן, למציאות של כח השיעור, שהוא שורש האיפה שבמן, שמכחה מתגלים כל שיעוריה של תורה כפי שחודד.

כח הדיבור וכח האכילה שבפה אצל יעקב ועשיו ואופני צירופם

ולפי זה השורש של הדבר, מה שמצאנו שנאמר בתורה לשון של איפה כמו שהוזכר, שזה נאמר אצל יצחק "מי אפוא הוא הצד ציד ויבא לי ואכל", שחז"ל אומרים על זה, שכיון שנעשה הקלקול

זה לא יהיה דין של 'עשירית האיפה' מדין אחד חלקי עשר של איפה, אלא זה יהיה כללות כל מציאות העשרה במציאות ה'אחד', זה ה'אחת דיבר אלקים' שמתגלה במדרגה העליונה של מדרגת הדיבור.

ובלשון אחרת והיינו הך, הזכרנו שיש כח של דיבור וכח של אכילה, מדין הדיבור השורש הוא ה'אחד' שכולל את העשרה, ומדין האכילה שיוודת מלעילא לתתא - מתגלה ה'בת' - שהיא 'איפה' שזה אחד חלקי עשר - 'עשירית האיפה', ולכן יש מנחות דתיקון ויש מנחות דקלקול - מנחת סוטה זה 'עשירית האיפה', זה עומק נקודת הקלקול.

אבל כאשר יצטרף מדרגת האכילה למדרגת הדיבור לעילא, לא יתגלה הצד התחתון של "בת היתה לו לאברהם ו'בכל' שמה", לא יתגלה הצד של ה'עישור נכסים', של 'עשירית האיפה' מהצד התחתון, אלא יתגלה השורש של ה'אחד חלקי עשר' מהצד העליון, שהוא כולל את כל העשרה בקרבנו, זה השיעור של מדרגת העליה שבמדרגת ה'איפה'.

ומצד ההבחנה הזו, יש באיפה את האותיות איה, "איה מקום כבודו להעריצו", זה המקום הנעלם, המקום הנסתר, זהו איפה - איה פ', איה פה, איפה הוא הפתח, הכל סתום, נעלם, זה "מאמר אחד" שכולו מציאות של 'סתיומו', דיבור אחד בבחינת "אחת דיבר אלקים", זה הצד העליון של מציאות האיפה שחל בעומק נקודת התיקון.

ההארה הזו, היה לו השרשה בתחילת מדרגת מתן תורה, אבל היא ירדה כמו שנתבאר, כל סדר הדברים שנתבאר בקצרה - חלקי הירידה.

אבל כאשר יחזור ויתוקן בחזרה שלימות נקודת ההארה, יחזור הכל למדרגת ה'אחד', שם כבר בעומק, עד כמה שזה 'אחד' א"כ לא שייך מציאות של "שיעורים הלכה למשה מסיני", כל שיעור זה מלשון של עשר כמו שנתבאר, אבל כאשר זה לא 'יהיה מדין' 'עשר', שזה לא יהיה מדין 'עישור נכסים' ומדין 'עשירית האיפה', אלא זה יעלה ל'אחד' שכולל את כל מציאות העשר, שם זה למעלה מה'הלכה למשה מסיני' של מציאות השיעורים, זה שלימות התיקון של מדרגת האיפה.

כל איפה, יש בה עדיין אופן של 'חרון אף', שנצרך בו התיקון, אבל כאשר הוא יושלם בשלימותו, זהו ההגדרה שיתגלה פנימיות התורה, מה שהתגלה במן ש"לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן", זה מכח ה'שיעור' וה'קיצבא' שבתורה, אבל כשיאיר האור השלם הפנימי שבתורה של "ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים" - שאין שיעור לדבר, א"כ אין את שורש ה'שיעורין' הלכה למשה מסיני, אין את שורש השיעורים שהוא ירידת המן בבחינת האיפה.

זה עומק הגילוי של מציאותו יתברך שמו, אתה הוא א-ל חי וקיים לעולם לנצח נצחים, מציאות שאין לה סוף. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא מהסדרה השבועית של בלבביפדיה עבודת ה'

אצל יעקב אבינו בזרעו, אלא נתקלקל שיעור ה'איפה' בבחינת 'עשירית האיפה' שבו עתיד לירד המן, זה השורש של הדבר שמתגלה בזרעו של יעקב שאכילת המן איננה שלימה, השיעור של 'עשירית האיפה' אין לו אופן של תיקון שלם.

התנגדות עשיו ליעקב שמקביל להתנגדות דתן ואבירם למשה רבינו

שורש הדבר נעשה מכח כך, שכבר מעיקרא אצל יצחק ויעקב, נאמר שם 'איפה', ואמנם שם זה לא מלשון של שיעור אלא מלשון של אי-פה, כלומר - היכן הדבר, אבל נעשה בו אופן שאינו שלם, מכח כך האכילה של יצחק אבינו אינה שלימה, ולכן הברכה שמתגלה מכח כך שהוא מברך את יעקב אבינו איננה שלימה, כח הצירוף של הדיבור והאכילה הוא באופן שהצירוף אינו שלם, מכח כך, בהתפשטות של הדבר, כשזה יורד למדרגת זרעו של יצחק במדרגת מתן תורה באכילת המן כפי שחודד, זה השורש של מציאות דתן ואבירם, "כל ניצים ונצבים אינם אלא דתן ואבירם".

וההקבלה הרי ברורה, איפה השורש שיש 'ניצים' ו'נצבים' למשה רבינו? - כידוע, משה ויעקב במידת מה הם שווים אהדדי, יעקב מלבר ומשה מלגאו' - "יעקב איש תם יושב אהלים" מידתו אמת, וזה מידתו של משה רבינו אמת, רק שזה בחיצוניות וזה בפנימיות, כמו שמסדרים חז"ל כידוע. כנגד יעקב עמד עשיו.

כנגד משה עמדו דתן ואבירם 'ניצים' ו'נצבים', אבל זהו היינו - הך זה אותם שני כוחות.

עשיו שהוא מי שהתנגד כנגד יעקב אבינו, שהוא מקלקל את ה'איפה' שבדבר, הוא אותו כח של דתן ואבירם שמקלקלים את השיעור של עשירית האיפה שבמון, דתן ואבירם כנגד משה, מקבילים אחד לשני.

והדוגמא הבהירה לכך, שהרי יעקב אבינו ברח מכחו של עשיו - ומשם הוא מצא את זיווגו, ומשה בורח מכח דתן ואבירם למדין ומכח כך הוא מוצא את זיווגו, והיינו שעשיו ודתן ואבירם מקבילים אהדדי, [אפשר להרחיב את הנקודה בהקבלות אהדדי, רק נקטנו דוגמא אחת בהירה מאד].

אבל מ"מ א"כ, אותו חסרון שחל מכח כך אצל יעקב אבינו, אותו חסרון חל במציאות ה'איפה' ג"כ 'בהתפשטותה', שהיא איננה מתגלה בצד השלם.

ובעומק של הדברים מה שחודד קודם לכן, ה"בת" וה'איפה' מידה אחת להם, שרוש הדבר מתחיל ב"בת היתה לו לאברהם ו'בכל' שמה", כמו שדורשת הגמ' בסוף פ"ק דב"ב, ולחד מ"ד לא היתה לו בת, כלומר מציאות הדבר שכל ההשגה שלנו היא בבחינה של איפה, ויש לנו רק את 'עשירית האיפה', שזה הצד התחתון ששייך ל'בת', זה מצד "בת היתה לו לאברהם ו'בכל' שמה".

הגילוי השלם - ה'אחד' שכולל את העשרה

אבל מצד הגילוי השלם, כאשר זה יעלה מתתא לעילא כפי שהוזכר,

מילון ערכים בקבלה • דדים

סבה וטעם למה אין באיש בחינת ב' דדים בולטות כמו באשה, עכ"ל.

וכתב שם (שער ט, פ"ב, מ"ת) וז"ל, והדד בן בדד, שהוא המלך הד' (ממלכי אדום), והוא בחינת הת"ת, נקרא כך לפי שהוא למעלה בבחינת שליש העליון, מקום החזה, מקום הדדים. וזהו הדד, דד אחד, וכן בדד, דד ב'. וכן אותיות בדד פירושו ב' - דד, ר"ל הדד ב'. והענין כי כאשר נעריך שאבא ויש"ס נכללין בפרצוף אחד, ובינה ותבונה נכללות בפרצוף א', כמ"ש במקומו, כי יש זמנים שמתחברין על דרך הזה, נמצא כי מקום שליש עליון של הת"ת בז"א הנקרא הדד בן בדד, הוא מקום הדדים של הבינה, ולכך נקרא הדד בן בדד, כי בעת מיתת המלך זה צמקו דדי בינה להניק כדרך האשה שדדיה צומקים במיתת הילד, עכ"ל.

והעולה ג' מדרגות. א. דדי זכר, בסוד טיפה של הולד שנעשה מהזכר. ב. דדי נקבה, בסוד שבנקבה נעשה העיבור. ג. בשעה שיוולדת ויש בה חלב ונגדל הדד, והוא בסוד נה"י שעלו לחג"ת, כנ"ל.

וסוד דדי בהמה, שורשו בסוד דדי עתיק. עתיק - מלכות - בהמה, כנודע. וכתב בעץ חיים (שער יא, פ"ד) וז"ל, ב"פ תתאין דנ"ה דעתיק, ואלו נתחברו יחד במלכות דעתיק, ושם נתלבשו ונעשה מהם בחינת ב' דדין של בחינת המלכות דא"א בב' צדדין, שהם עתה נעשו בחינת דדי בהמה, שהם למטה, עיי"ש. וכתב שם להלן (שער יג, פ"א, מ"ת) וז"ל, ונשארו פרק תחתון דנצח דעתיק ופ"ת דהוד דעתיק מגולין בלי התלבשות, ואלו נשארו למטה בבריאה תחת האצילות כדי להאיר שם לעולם הבריאה, ואלו הם כדמיון ב' דדי בהמה שעומדין שם אצל הרגלים, אשר כל הבחינות של א"א ואו"א וזו"ן כשנתקנו בעת שנאצלו, היו למטה שם בבריאה והתחילו לעלות וינקו תחלה מב' בחינות דדי בהמה, ואח"כ הגדילו יותר וינקו מדדי אדם, עכ"ל. ועיין להלן (שער יז, פ"א, מ"ת). וכתב להלן (שער מח, פ"ב) וז"ל, נתבאר אצלינו, כי יש בנוק' דאצילות שני שדים למטה בבית הרחם שלה, ונקא דדי בהמה. ובערך המלכות נקרא בהמה, ומהם יונקים הקליפות, עכ"ל. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון.

יש בחינת דדי אשה במקום החזה, ובחינת דדי בהמה הנמצאים תחתיה. והנה דדי אשה במקום החזה, מפני ששם מאיר הארת היסוד של העליון, שמהארתה נעשה דדים. ומהארת נה"י שעלה למקום חג"ת. והארת דדי בהמה שורשם מב' שלישים תחתונים דנ"ה, וכדלהלן.

וז"ל העץ חיים (שער טז, פ"ה) ואמנם בזה תבין סוד נעלם, שהוא סוד הדדין של אשה, מה מציאותן, ומהיכן נתהוו, ולמה הם בחזה, ולמה אין חלב בדדי הזכר כמו בדדי האשה. והענין, כי כבר ביארנו, כי נכלל נה"י דא"א בחג"ת דא"א, ונעלמו בתוכם (וביתר פרטות, כתב להלן (שער כט, פ"ה, מ"ב) וז"ל, ב"פ עלאין דנ"ה דא"א נשארו לעילא בחזה דא"א, בסוד דדים של חלב, ושם נשארו תמיד לעולם, כי אין הדדים נעקרים ומתחדשים ותמיד קבועין הם, עכ"ל), ושם אפיקו ההוא טפה ויצא מדרך יסוד אבא לאמא, ולכך אותו אור הגדול שנתווסף עתה אל נה"י דא"א כדי לעשות זוג ולהאציל לז"א אור זה, נתהווה תחלה בחג"ת אבא ואח"כ בחג"ת אמא, כי בתוכם כלולין נה"י דא"א כנ"ל, לכן סוד אותה הארה העצומה היוצאת ובקעה לחוץ והאירה דרך שם בחזה דא"א, לכן יש דדים בזכר ונקבה, רק שאותן של זכר הם קטנים ואין בו חלב ושל אשה גדולות ויש להם חלב. והטעם, כי בהיות ז"א תוך חזה אבא לא היה כי אם מציאות טפה קטנה, אך בהיותו בחזה אמא שם נתגדל בסוד העיבור עד שנעשה ו' כלול בתוך ג', לכן דדי האמא נתגדלו מרוב אור ונעשין בהן חלב, עכ"ל.

ומלבד הארה מלעילא לתתא שהוא נה"י דא"א שמתלבש בחג"ת ועי"ז נעשה ריבוי אור, כנ"ל, ישנה גם ריבוי של הארה מתתא לעילא. וכמ"ש שם (ש"כ, פ"ג, מ"ת) וז"ל, כאשר עולין ומסתלקין אורות הנה"י דאמא (והכלים נעשים חב"ד לז"א), הם עולין ועומדים בחצי הת"ת התחתון דאמא עצמה, שהרי שם הוא מעמד ז"א בסוד העיבור, ודוחקין אותו לחוץ, וא"כ נמצא שהם עומדין תחת מקום החזה של האמא ששם עומדין ב' דדים של האשה. והרי הם עושין תועלת ג' בעלייתן למעלה, כי אז נתוסף הארה גדולה ובולטין אותן האורות לחוץ ונעשים במקום הזה כעין ב' דדים ונבקעים, ומהם יוצא החלב להניק הולד אחר הלידה, וזהו

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת bilvavi231@gmail.com

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231 2>4>12

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון bilvavi231@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים · הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.502.2567

02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 books2270@gmail.com

שְׁנֵי הַיָּמִים לַנִּגְדֵי תְּמוּדָה

שולחן ערוך

אורח חיים

חלק ראשון

הנהגת בית הכסא

סימן ג' (ה')

בירור הלכה

הלכה פסוקה

פירוש על דרך הסוד

ממחבר סדרת הספרים

בלבבי משכן אבנה

ולתתא נררך כיסוי צווג, שתחלה שמשו צפני נחש ונתקנא צהס, ולכך מעתה נררך כיסוי מפני כח הסט"א, וכמ"ס ריא"ח (אפיקי ים, שנת, קד, ע"א) וז"ל, והענין שקודם חטא אדה"ר כתיב (צראשית, ג, כה) ויהיו שניהם ערומים ולא יתבוששו וגו', שנולד מהול והערלה לא היתה שולטת עליו, ולא היה מתיירא מסט"א, שהיה אחיד צדיק דלעילא שזיווגם היה שלא צתאוה, רק צקדושה וטהרה. משא"כ לאחר החטא שנגע צו הנחש ונמשכה ערלתו והתאוה גברה, הולרך הזיווג להיות צטמירו, שהסט"א לא יהיה שליטה צו, וכמ"ס רז"ל צר"א שהיה מגלה טפח ומכסה טפח ודומה וכו', עכ"ל. ועיין ליקוטי מוהר"ן (תורה ס"ג).

ולתתא יותר נררך כיסוי כאשר מגלה ערותו, וכן כאשר פורע אחריו, וצדקות זהו מפני גילוי מקומות אלו, וכן נררך כיסוי מפני שאז יולא משם הפסולת שמשם יניקת הסט"א. אולם כיון שאי אפשר לכסות לגמרי לכן הותר לגלות טפח או טפחים.

מן החכמים היודעים צחכמה הזאת מאז ואלרך, היו עוסקים צה צהסתר גדול ולא צאתגליא, ולא היה מגלה אותה אלא לתלמידו היחיד צדורו, ואף זה צראשי פרקים מפה אל פה, "מגלה טפח" ומכסה אלף טפחים, עכ"ל.

והנה שורש מקום גילוי התורה והסתרתה, הוא צארון שסם מונחות לוחות הצרית, ואף ס"ת היה שם, כמ"ס צפ"ק דצ"ב. וכיסוי ארון היה ע"י הכפורת שעוציה של כפורת טפח. ומשם השורש "לכיסוי טפח". וזהו צצית קדשי הקדשים. אצל צחוץ נררך לסודות התורה כיסוי יותר, כמ"ס צשושן סודות (אות תנד) מגלה טפח ומכסה טפחים. וכלשון מהרח"ו הנ"ל, מגלה טפח ומכסה אלף טפחים. וכלשון לשון הנפש החיים (ש"א, פ"ו). וכלשון מהר"א פיריירה (תולדות אהרן ומשה, תשובה יג) מגלה טפח ומכסה אלפים אמה. וכלשון העמק המלך (שער יא, פ"ה) מגלה טפח ומכסה אלף אלפי מאות. ועוד לשונות צדצרי רצותינו. וזהו שורש הכיסוי.

ה אם נפנה במקום מגלה שאין בו מחצות יבון שיהיו פניו לדרום ואחוריו לצפון או איפכא, אבל בין מזרח למערב אסור. הגה: ולהטיל מים בכל ענין שרי.

בירור הלכה - סעיף ה':

שעושה צרכיו בעיקר. ב. מצד עצם פעולת עשית צרכיו. ג. מצד גילוי הצרכים גופא. ועיין פמ"ג (אשל אברהם, סק"ה) שביאר דקות נוספת, וז"ל, ולי העני י"ל, דחילוק יש בין נפנה לגדולים פירועו מלפניו ג"כ גנאי, משא"כ מטיל מים אין גנאי כ"כ, עכ"ל, ודו"ק היטב בדבריו.

והנה ביסוד האיסור מהו הגנאי בכך, יש ב' חלקים. א. גילוי ערוה, וכמ"ס רש"י (ברכות סא, ע"ב, ד"ה הא שדיין) וז"ל, שלא יהא פרועו לא מלפניו ולא מאחריו לצד ארץ ישראל, עכ"ל. ב. מצד עשית צרכיו (עיין פמ"ג, אשל אברהם, סק"ח).

והנה במקום דאיכא מחיצות שרי, כמ"ס בירושלמי, וכלשון השו"ע, "במקום מגולה שאין בו מחיצות". והטעם שמותר, כפשוטו שאינו נגלה לכיוון ירושלים וביהמ"ק, מצד שורש טעם האיסור. ובמג"א (סק"ז) כתב מפני שאיכא היכר.

והנה במרחץ לא מצינו שלא יעמוד שם בפרועו גלוי בין מזרח ומערב אלא רק בין דרום וצפון. וע"כ שגם טעם פרועו אינו מצד עצם פרועו אלא מצד שנגלה בפרועו מקום עשית צרכיו, וזה נגלה ביותר כאשר עושה צרכיו, ודו"ק. ולפ"ז איכא ג' צדדים. א. מצד גילוי מקום עשית צרכיו, וזה נגלה בשעה

על דרך הסוד - סעיף ה':

הנה איכא צ' טעמים שנאסר צמערב. א. מפני שהיכל צמערב. ב. מפני ששכינה צמערב (צ"ב, כה, ע"א. וזה"ק, ח"ג, קיט, ע"ב).

כתב הראשון (ספ"י, פ"א, מ"ה) וז"ל, מערב, פירוש, יסוד. כדאמרו רז"ל צמסכת חגיגה צפרק צתרא, שכינה צ"מערב, כי ציקוד "מתערבים" כל הכוחות, עכ"ל. וכן כתב בפירוש ר"י דמן עכו (שם) וז"ל, מערב הוא ספירת יסוד, כי שם מתערב הזרע, עכ"ל. ומעין כך צרמ"ק (שם) וז"ל, מערב, יסוד, שבו תערובת כל השפע, עכ"ל. וכן הוא בהרבה מקומות בדברי רבותינו. וכן כתב הגר"א (שם, פ"א, מ"ה) וז"ל, מערב הוא יסוד שבו מתערבין כל הספירות, והוא נקרא "כל", ולכך אמרו שהשכינה צמערב, עכ"ל. [וכתב עוד שם (פ"ה, מ"ב) וז"ל, ו' לינורות הן צ"ת, שהם ו' קלוות, ו' לינורות מחו"צ לכתר. ולחו"ג ולת"ת. וזריך לקרוא אותן ג"כ צ"ס ו"ק, שהם מתערבין צ"ת כמו ו"ק שמתערבין ציקוד, שע"כ נקרא מערב, וכן נקרא ג"כ ת"ת מערב, עכ"ל]. ועיין מגן דוד (אות ד'). וצ"ע חיים (שער יא, פ"ב) כתב וז"ל, היסוד נקרא מערב, כי שם הוא עירוב החו"ג יחד, עכ"ל. והיינו לא רק עירוב ה' חסדים יחדיו, וכן עירוב ה' גבורות יחדיו, אלא עירוב של חסדים וגבורות יחדיו, ודו"ק, ופשוט. ועיין שער הכוונות (דרושי חג הקדמה לדרוש ה').

אולם מלינו שמערב הוא צחינת מלכות, וכמ"ס צרבינו צחיי (שמות, כו, כה) וז"ל, סוד היות שכינה שהיא צמערב כלולה מששה קלוות, ולרמוז על זה נקרא המערב צ"ס יס, עכ"ל. וכתב עוד (ויקרא, א, יא) וז"ל, מערבית שהיא המלכות, וזהו שאמרו, שכינה צמערב, עכ"ל. וז"ל הרמ"ק (ספ"י, פ"א) מערב - מלכות או יסוד, עכ"ל. וכתב צרקאנטי (תרומה) וז"ל, המלכות נקרא מערב, כי שם מתערב הכל, עכ"ל (והיינו, יסוד - כל, מלכות - כלה, כוונת). וכן הוא צתורה אור למהר"מ פאפירש (שם). וז"ל ספר הליקוטים (כי תשא) ונדע, כי

והנה לשיטת הרמב"ם שטעם האיסור מפני ששכינה צמערב, כמ"ש בהלכות בית הבחירה (פ"ז, ה"ט) וז"ל, אסור לאדם לעולם שיפנה או שישן בין מזרח למערב, ואין צריך לומר שאין קובעין בית הכסא בין מזרח למערב בכל מקום מפני שהיכל צמערב, לפיכך לא יפנה לא למערב ולא למזרח שהוא כנגד המערב, עכ"ל. וכתב הרדב"ז (שם) וז"ל, שהיכל למערב והשכינה למערב, עכ"ל. וכן שכינה צמערב, וכמ"ש המג"א (ס"ק ה) וז"ל, ובגמ' ב"ב (פ"ק, כ"ה, ע"א) אמרינן דמזרח נקרא אויר-יה, עכ"ל. וא"כ צ"ב מה טעם ההיתר כשיש מחיצות, מ"מ שכינה צמערב או אף צמזרח (ועיין ט"ז ס"ק ג' כאשר יש תקרה בודאי שרי, ונראה שחשיב רשות גמורה לעצמו). ולמג"א הנ"ל שהוא משום היכר, קצת ניחא.

ונראה ביסוד ההיתר, שהרי אמרו במסכת תמיד כנ"ל, שבית הכסא של כבוד היה במקדש גופא, והיה לו מחיצות ודלתות. וא"כ כל שיש לו מחיצות לא גרע מבית המקדש גופא שמוותר. ולפ"ז בעי מחיצות גמורות כדי שיהא כמו ביהמ"ק. וזהו דלא כהמג"א שכתב שם וז"ל, ולבוש (סעיף ה') כתב דמחיצה אחת לצד מערב סגי (ולכאורה זהו נכון לטעם שהוא כנגד ירושלים והמקדש, או לטעם של היכר), ע"כ. ומדנקט בשו"ע מחיצות משמע דב' מחיצות בעי, עכ"ל. עיי"ש. ולשיטתו בעי מחיצות אחד למערב ואחד למזרח כי אלו הצדדים האסורים. ולא סגי בעצם בב' מחיצות כגון לדרום וצפון או דרום ומערב וכד'. אולם להנ"ל בעי דומיא דבית המקדש. ואפשר שכיון שאינו ביהמ"ק ממש לכך סגי בב' מחיצות בעלמא, ולא בעי ממש דומיא של בית הכסא של כבוד שהיה בבימה"ק.

הלכה פסוקה - סעיף ה':

אם נפנה במקום שאין בו מחיצה שגובהה מסתיר את פרועו, יכון שיהיו פניו לדרום ואחריו לצפון, אבל בין מזרח למערב אסור, ולהטיל מים עדיף לא להטיל לצד מערב.

זהויות החסדים תוך היסוד, שמתערבים עם ה' גבורות אשר שם. ואחר התערבם, יולא הכל להאיר צמלכות, עכ"ל. ועיין שער מאמרי רשב"י (בהשמטה, בסוף הספר). ופע"ח (שער תפילות ר"ה, פ"ז) וז"ל, יום ט' ויום י' (של עשי"ת) - עומק מערב - יסוד ומלכות, עכ"ל. ומעין כך בלקוטי הש"ס (ברכות, ד"ה תנינא אבא בנימין אומר). וכן נמלא הרצה בדברי רבותינו. וציהמ"ק הוא נקודת ליון, יסוד צינת מלכות (לשון משנת חסידים, מסכת עשיה גופנית, פ"א) או יסוד דמלכות שבמלכות (לשון הרמ"ז, שמות, זוהר, רד, ע"ב, עיי"ש בהרחצה).

ולכך אין לעשות צרכיו צמערב, כי זו הארת יסוד דתיקון כנ"ל, היפך מקום אחרים של יסוד שמשם יולא צרכיו דקלקול, שהוא קליפת פעולה כמ"ש לעיל. וכן נאסר תשמיש המטה, מפני שהוא שימוש ציבור באופן שאינו לשם שמים גמור, ודו"ק.